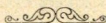

279739

PREOTULU ROMANU

Inte 1-12

DIUARIU BASERICESCU

SCOLASTICU SI LITERARIU.

Anulu XIV.—1888.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETARIU, REDACTORU SI EDITORU:

NICOLAE FEKETE NEGRUTIU.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 192

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 1277-1923

GHERL'A,

IMPRIMARI'A »AURORA« P. A. TODORANU

1888.

Buzele preotului voru pazi sciinti'a si
lege voru cercá din gur'a lui.

Malachi'a c. II. v. 7.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARIULU

„PREOTULUI ROMANU“

Anulu XIV.—1888.

Studie basericesci, scolastice, literarie etc.

Jubileulu sacerdotalu de 50 de ani a Summului Pontifice romanu Leone XIII. (cu portretu pre pag. 1.)	2
D.-dieesc'a liturgia a S.-tului Joanu Chrisostomu — Studiu ritualu 6, 53, 105, 155, 241,	281
Preintipuirea numerului de 12 a ss. apostoli 10,	58
Notitia istorica relativa la serbatórea taierei impregiuru	21
Psalmu 28. Versulu D.-lui preste ape	28
Din confessiunile séu marturisirile s. Augustinu 34, 135, 267,	310
Agraire la cununia	76
Din Istori'a despartírei basericeii orientale de cea apuséua 86, 131,	183
Recensiune. 89	501
Eppulu Michailu Pavelu (cu portretu pre pag. 97)	98
Elementele sacrificiului Eucharisticu	114
Pro memoria	134
Legatur'a între baserica, scóla si natiune	139
Epistola pastoralu a P. S. S. Paul Josef Palma archiep. latinu de Bucuresci 145	193
Avuti'a — Luxulu	189
O serbare la fiinti'a suprema	190
Notitia istorica cu privire la SS. Pasci	211
Pentru ce se cetescu la S. Liturgia „Faptele Apostoliloru“ de locu dela Dominec'a inviarei, éra nu dupa Rosalia	232
Una Singhilia vechia	234
Despre lucrarea paméntului. — Discursu.	274
Educatiunea si instructiunea trebuie se aibe base religióse morale, cá se fie salutarie 315,	350
Imorinentarea crestiniiloru pre tómpulu s. Joan Chrisostomu 521,	362
Cunoscintie din dreptulu canonicu 357, 401,	472
Din cartea de auru a basericeii romanesci din Ragla	385
Starea fonduriloru diecesei Lugosiului pe an. 1886	395
Rogatiunea Dlui — Tatalu nostru	357
Intrebuintiarea Psaltirei: in oficiulu besericescu	455
Din dieces'a Lugosiului	463
Baseric'a	474
Serbatórea nascerei Dlui — Cratiunulu. — 481,	483
Rectificare.	506
<i>Predice.</i> — La anulu nou	16
La Serbatórea S. Joanu botezatoriulu	23

Predica pre Dominec'a fiului ratacitu	63
" " " I. a postului mare	69
" " " II. " " "	118
" " " III. " " "	125
" " " IV. " " "	164
" " " V. " " "	169
" " " VI. " " "	177
La bunavestirea Preacuratei Verg Maria	204
Pe diu'a I. a SS. Pasci	219
" " II. " " "	226
" Dominec'a Stului Toma	248
" " Mirouositiiloru	256
" " Samarinenei	261
" Serbatórea inaltiarei Dlui	289
La sântire de cruce	295
Despre cele patru baserice mistice (se póte potriví si cá predica la sântire de baserica)	328
La sântire de baserica	335
Homilia pre domineca IV. dupa SS. Rosalie	346
La sântire de cemetieriu	371
Predica pre Domineca XX. dupa Rosalie	420
" " " XXI. " " "	428
" la Intrarea in baserica	459
" la nascerea Dlui	484
Paranese la nascerea Dlui	492
<i>Predice funebrali.</i> Materialu pentru predice — la mórtea	
unui omu distinsu	44
Despre starea celoru buni si celoru rei la judecata cea mai de pre urma	78
La mórtea unui soçiu de casatoria	300
" " unei june copile	371
" " unui clericu	405
<i>Catechese.</i> Despre botezulu lui Isusu	
Despre ispitirea lui Isusu	31
La nascerea Dlui	83
	494
<i>Maxime.</i>	
	46
<i>Poesii.</i> Summului Pontifice romanu Leone XIII	
Himnu lui Ddieu	47
Vergur'a Mari'a	103
Lui Isusu	353
	432
<i>Variatati.</i> 48, 94, 141, 191, 240, 319, 354. 397, 433, 470. 506.	
<i>Illustratiuni.</i> Isusu la fântan'a lui Jacobu	
Baserica s. Petru in Rom'a	61
Peregrinagiul la Golgot'a	153
Intre ruinele Coloseului Romanu	200 - 201
	364—365.

PREOTULU ROMANU.

Diariu basericescu, scolasticu si literariu.

Buzele preotului voru pazit sciinti'a si lege
voru cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7.

Pontificele romanu Leone XIII.

Càci mica fù si Rom'a
La prim'a ei urdiéla;
Din simbure in tocm'a
Si cedrulu ese-afara.

Mai 19 seculi au decursu, decandu Simonu, fiulu lui Jon'a din Betsaid'a chiamatu la apostolia, a lasatu prinderea pesciloru si urmandu lui Christosu s'a facutu vênatoriu de ómeni; éra dupa-ce s'a inaltiatu Domnulu la ceriu, la anulu 38 alu erei vulgare, trecându din Palestin'a in Siri'a, acì in Antiochi'a a fondatu episcopatu, in care a remasu 7 ani, pâna cându la anulu 45 dupa Chr., — sciéndu, cà evangeli'a are de a se predicá la tóta lumea, a lasatu in Antiochi'a pre Evodiu, s'a trasu spre apusu si a ajunsu pâna la Rom'a, unde predicându asemenea evangeli'a, a fundatu episcopía, care nu numai cà stà de atunci si pâna astadi, ei in puterea promisiunei lui Christosu s'a si avantatu pâna la rangulu celu de antâiu dintre tóte episcopatele din lume.

Asiediarea apost. Petru in cetatea eterna a fostu o impregiurare, care a facutu, cà precum Rom'a in lumea pagâna erá capulu tuturoru cetatiloru din lume, asia prin neintrerupt'a petrecere a urmatoriloru lui Petru in dèus'a se devina focalariulu credintiei si capital'a intregi lumi crestine, pentru-cà fie-care urmatoriu alu s.-lui Petru s'a consideratu de vicariu alu lui Christosu si capu vediutu alu bisericeii cat. si in decursulu atâtoru vécuri s'au valorisatu fara intrerumpere cuventele emblemei inscrisa pre insemnele pontificalui romanu cà:

Roma caput mundi,
Regit orbis frena rotundi.

(Rom'a capulu lumei indrépta frênele lumei întregi.)

Istori'a omenimei si mai alesu cea basericésca a inregistratu in colónele s'ale multíme de fapte mari, pfin cari urmatorii lui Petru apostolulu, patriarchii de la Rom'a, prin institutiunile s'ale, in nenumerate moduri si-au aretatu influenti'a benefacátoria asupr'a crestiniloru; si nu vei poté aflá neci unu poporu crestinu pre façi'a pamentului, care primindu legea crestina si recunoscându institutiunea primatului, se nu fi sentitu eflucsul legaturiloru s'ale cu Rom'a; de óra-ce urmatorii santului Petru, prelânga nesuinti'a incordata de a aduce pre toti crestinii la unitatea credintiei, prin institutiunile s'ale culturale, au continuatu a respandí lumin'a credintiei la tóte popórele depre rotogolulu pamêntului. Astadi nu suntu neci popóre, neci domnitori, cari le stapênescu pre ele, cari, — si de nu recunoscú si nu au primitu institutiunea primatului, — se nu scíe, cá patriarchulu dela Rom'a este capulu vediutu si parentele comunu alu crestiniloru catolici din lume.

Sublima institutiune, cându cugeti la farmeculu, ce tiene tóta lumea catolica in legatura strinsa cu unu parinte comunu, cu patriarchulu dela Rom'a! — ~~Acesta~~ institutiune sustà de 19 seculi.

Apostolulu Petru, dupa ce a gubernatu baseric'a rom. 25 de ani, si-a sfêrsítu viéti'a suferindu martiriu sub Nerone, — inse baseric'a fundata de dênsulu sustà pâna astadi si va stá si pre venitoriu, si de la mórtea lui Petru 257 insi au urmatu in scaunulu romanu sub nume de patriarchi a tóta lumea catolica. Multi dintre acesti'a, ale caroru nume si fapte le-a inregistratu istori'a pre paginele s'ale, au fostu invredniciti a ajunge pâna la cele mai adânci betranetie, inse din sîrulu atatoru pontifici, pontificele modernu este numai alu 12-lea, carele a ajunsu se-si serbeze iubileulu preotíei de 50 de ani, si impregiurarea acést'a e fórte momentósa, cá pre cându ceialalti, cari s'au invrednicitu a ajunge atare serbare, fura ordinati de preoti între 23—24 de ani, Leone alu XIII. s'a chirotonitu de preotu numai la etatea de 27 de ani si astadi este de 77 de ani, — si totusi intru atátu l'au partenitu sórtea,

incâtu cu inalt'a intieptiune si distins'a nobletia de sufletu a atrasu asupr'a-si atentiunea lumei intregi.

Portretulu acestui mare pontifice 'lu reproducemu si noi cu acésta ocasiune sperându, că vomu^o fi facutu prin acést'a cetitoriloru nostri o placere, cându ajungându Santi'a S'a la anulu alu 50-lea alu preotiei, inca de tēmpuriu au inceputu a se face intocmirile, cá se i-se serbeze cu demnitate iubileulu sacerdotalu de 50 de ani, punēdu-se prin pregatirile intreprinse cu acestu scopu in mișcare tóta lumea catolica. —

Ar' fi intru adeveru unu lucru necualificabilu, déca chiar' noi romanii, — pre cari ne léga o dulce suvenire de Rom'a betrâna, — amu remâné cu totulu indiferenti fația de unu atare evenimentu, in concertulu carui'a nu numai catolicii din lumea intréga, ci si popóre de alte confesiuni din regiunile cele mai departate, — cá se graimu cu scriptur'a — de pre la marginele pamentului, concurgu cu emulatiune spre a inaltia sublimitatea serbarei iubileulu preotiescu de 50 de ani alu patriarhului romanu, — intru atât'a incâtu precum in tempurile stravechie domni'a Romei trageá la sene pre cea mai mare parte a lumei pre atunci cunoscute, asia si astadi din punctu religionariu si basericescu tóta lumea catolica stá in strinsa legatura cu resiedinti'a lui Petru si a urmatoriloru lui. Si de a fostu cându-va prin decursulu a 19 vécuri restēmpuri, cari se atraga atentiunea si concursulu lumei spre Rom'a, atunci cu dreptu cuventu se póte dîce, că chiar' in dilele nóstre se manifestéza mai multu decâtu de alt'a, simpatiele fația de capulu basericei catolice, care reside in Rom'a, in câtu 'ti vine a crede, că si astadi vedi implenindu-se cuvintele profetului Zacharia, care fația cu baseric'a a predîsu că: *Venivoru popóre multe si nēmuri multe si voru cautá faci'a Domnului (VIII. 22.), si voru veni popóre multe si cei ce locuescu in cetati multe (20) si voru umblá imperatii intru lumin'a t'a si nēmurile intru stralucirea t'a.* (Isaia LX. 3.) — Cându imperati, regi, crestini si necrestini, principi, domnitori, membrii din familiile cele mai distinse ale omenimei, pe intrecute alérgea intru manifestarea sentimentelor simpatice fația de capulu basericei catolice fara de deosebire religiunara.

Aceste indemnuri au ajunsu si la români gr. catolici si au facutu se intreprinda si ei ce'a, ce se potea dupa pusetiunea loru faça de universal'a solemnitate serbatorésca, ce inca in decursulu lunei trecute si-au inceputu preludiele s'ale in cetatea eterna, in Rom'a.

Nu voru lipsi neci romanii a-si manifestá sentientele de loialitate catra parentele comunu alu crestiniloru catolici, cì voru luá parte la acésta serbatória, déca nu mai multu, celu puçinu prin capii loru basericesci, cari, pre cându voru fi cetitu lectorii nostrii aceste síre — ajunsu in Rom'a — 'si voru fi facutu omagiulu seu, ducându cu sene si omagie manifestate prin subscrierea a suta de mii de români greco-catolici.

Dupa acésta mica excursiune de idee ne permitemu a face si câteva'a trasuri din biografi'a Santiei S'ale Leone XIII.

Elu s'a nascutu la 2 martiu 1810 in Carpineto. Parentele lui a fostu Ludovicu Pecci, posesoru cu stare buna si din familie onorata. Dintre cei 7 frati, Leone a fostu alu 6-lea si din botezu 'si luase numele de Vincentiu Joachimiu Rafaele Aloisiu.

Dupa-ce si-a terminatu studiile scolastice la Viterbo, a pasitu pre carier'a preotiesca si prin agerimea mintiei si a diligentei plina de activitate a si inceputu in scurtu tîmpu a se inaltá prin gradurile statului preotiescu, încátu la an. 1843 a ajunsu de nunciu papale la curtea de Brusel'a si dupa 10 ani de cardinalu; la anulu 1877 a devenitu camerariu (camerlango), tesaurariu si ministru de finançe. —

Repausandu in 7 Februaru 1878 antecesoru lui, Piu IX., cu unanimitate de voturi fù alesu de pontifice, si de atunci reside pe tronulu santului Petru conducându baseric'a catolica cu atât'a zelu si intieptiune, încátu nu numai cele aprópe trei sute de milióne de crestini catolici, cì si cei ce nu suntu in legatura cu Rom'a recunosc in dînsulu unu barbatu si conducatoriu providentialu alu turmei cuvëntatorie a lui Isusu Christosu.

DOMNEDIEESC'A LITURGIA A S.-LUI JOANU CHRYSOSTOMU.

— Studiu ritualu. —

15. Consacrarea. *)

Sacrificiulu eucharisticu se plinesce prin consacrare, — prin acést'a altariulu pamêntescu se inaltia la demnitatea altariului cerescu, se face icón'a altariului celui intielegatoriu si mai pre susu de ceriuri, unde Domnulu nostru Isusu Christosu pre sene singuru se oferesce Tatalui cerescu. — Consacrarea e acelu momentu preasântu, prin carea baseric'a se face ceriu, loculu angeriloru si alu archangeliloru, imperati'a lui Domnedieu (Hom. 36 I. Cor. 5. T. X. p. 313), ocasiunea vertutei si scól'a intiepletiunei (Paulus vocatus T. III. p. 145).

Consacrarea acést'a, respective plinirea sacrificiului eucharisticu se face prin cuvintele dîse de catra Mântuitoriu: „*Acest'a este corpulu meu s. c. l.*“ ... „*Acest'a este sângele meu s. c. l.*“

De-óra-ce momentulu acest'a, celu mai insemnatu in intrég'a liturgie, forméza pâna adi uuulu dintre punctele de controversia între baseric'a catolica si cea acatolica, afu de lipsa, cá fačia de acestu punctu de controversia se producú marturisirile mai pregnante ale s. Chrysostomu atátu de pretiuitu si onoratu si de catra cei greco-orientali

S. Chrysostomu vorbindu despre sanctitatea spirituala, cu carea are se fia inzestrata anim'a celoru ce se cumineca cu s. trupu si sange alu Dlui, spre dovedirea sublimitatei ceresci si a darurilor legate cu s. eucharistia dîce:

1) „*Lucrurile aceste nu suntu din poteri omenesci. Acel'a, carele atunci la cin'a ace'a a plinitu, si acum'a lucrédia. — Noi suntemu numai ministrii; cel'a-ce inse acele le santiesce si le transmuta este elu insusi (Chr.).“¹⁾*

*) Capitolele 1—14 a se vedé in cursulu trecutu alu diuariului nostru.

¹⁾ Non sunt humanae virtutis haec opera. Is qui tunc in illa coena haec confecit, et nunc etiam operatur. Nos ministrorum habemus ordinem: qui vero illa sanctificat et transmutat ipse est.“ Hom. 72 in Mat. 5. T. VII. p. 744.

2) La esplicarea sensului respunsului „Si Spiritului teu“ dîce:

„*Cel'a ce e de fația (preotulu) nemicu nu face, neci cã suntu darurile cele propuse din lucrarea naturei omnesce, ci sacrificiulu acelu mysticu 'lu perficiéza grat'a presenta si la tôte sburatória a Spiritului — Cãci de-si celu ce e de fația e omu, dara Domnedieu este carele prin trênsulu operéza. Nu cautá dreptu ace'a la natur'a celui pre care 'lu vedi, ci considera darulu celu nevedíutu alu Acelui'a.*“¹⁾

Nu numai inse aréta cã cine e cel'a ce lucréza, ci si ace'a cã prin cine se lucréza ace'a mystica, minunata si necuprinsa transmutare. — Anume:

„*Si acum'a acelu Christosu e de fația, carele a gatitu ace'a mésa, insusi acest'a e, carele infrumsetiéza si acést'a (altariulu). Fiindu-cã nu e omu, cel'a ce face cá cele puse inainte se se efficieze corpulu si sangele lui Christosu, cã insusi Christosu care s'a restignitu pentru noi. — Cãndu preotulu stã de pronuncia acell'a cuventu, plinesce numai figur'a: dara poterea si darulu e a lui Domnedieu. „Acest'a e corpulu meu“ dîce. Acestu cuventu preface (transforma) acele ce suntu puse inainte. Cã precumu cuvêntulu acell'a „Cresceti si ve inmultiti si umpleti pamêntulu“ numai odata s'a dîsu, si prin ace'a firei nôstru pentru tôte tîmpurile se impartasieze potere spre procrearea prunciloru: asia e si cu acestu cuvêntu odata dîsu in biserice la fiecare mésa (altariu), dela acelu tempu pâna adi, si pâna la venirea Lui efficiéza sacrificiu deplinu.*“²⁾

¹⁾ Nihil eum praestare qui adest, neque naturae humanae opera esse proposita dona, sed praesentem Spiritus gratiam et ad omnia advolantem, mysticum illud perficere sacrificium. Licet eaim homo sit, qui adest, Deus est tamen qui per ipsum operatur. Non ergo naturam attendere illius quem cernis, sed gratiam ejus invisibilem considera. — De s pentecoste I. 4. T. II. pag. 459.

²⁾ Adest Christus, et nunc is, qui mensam illam apparavit, hic ipse haec nunc exornat. Non enim homo est, qui facit ut proposita efficiantur corpus et sanguis Christi, sed ipse Christus, qui pro nobis crucifixus est. Figuram implens stat sacerdos verba illa proferens: virtus autem et gratia Dei est. „*Hoc est corpus meum,*“ inquit. Hoc verbum transformat ea, quae proposita sunt. Ac quemadmodum vox illa „crescite et multiplicamini et replete

Apoi cá se arete si mai de aprópe poterea ce jace in cuventele: „Acest'a e corpulu meu“ asia díce in altu locu:

„*Totu-de-a-un'a se fimu ascultatori lui Domnedieu, neci se ne opunemu Lui, de-sî ace'a ce díce s'ar' vedé a fi contrariu ratiunei si intielegerei nóstre, ci cuventulu Lui se prevaleeze ratiunei si intellegintiei nóstre. Asia se facemu si in mysteria, se nu cautamu numai cele ce cadu sub sem-tîri, ci se retienemu cuventele Lui. Dara dupa-ce Elu a dîsu: „Acest'a e corpulu meu“ se ne supunemu, se credemu si cu ochi spirituali se-lu privimu pre dênsulu.“¹⁾*

„*Pentru cà celu ce a dîsu „acest'a e corpulu meu“ si cu cuventele a intaritu lucrulu, totu acel'a a dîsu „M'ati vediutu flamendu, si nu mi-ati datu de mîncare.“²⁾*

„*Nu cugetá cà numai pâne si vinu este; ci dupa senti'ti'a domnedieésca e trupu si sange.“³⁾*

Cá S. Parintele Chrysostomu se demustre identitatea oblatiunei facute de catra Christosu cu oblatiunea de pre altariu, de argumentu si ratiune causale aduce inainte chiar' cuventele domnedieesci.

Elu adeca vorbindu despre reverinti'a datorita parentiloru spirituali, dupa-ce ar' fi amintitu, cà preotulu plinesce numai symbolulu adauge:

terram“ (Gen. 1. 28) semel quidem prolata est, omni vero tempore naturae nostrae vim praebet ad filiorum procreationem: ita et vox semel prolata in ecclesiis ad unamquamque mensam, ab illo ad hodiernum usque tempus et usque ad adventum ejus, sacrificium perfectum efficit. De prodit. Judae Hom. I. 6. T. II. p. 380 si 389.

1) Deoque ubique obsequamur, nec contradicamus ei, etiamsi id quod dicit rationi et intelligentiae nostrae contrarium videatur, sed praevaleat ejus sermo rationi et intelligentiae nostrae. Sic etiam in mysteriis faciamus, non ea solum quae sub sensum cadunt respicientes, sed verba ejus retinentes. . . . Quoniam vero ille dixit „*Hoc est corpus meum*“ obtemperemus, credamus, et spiritualibus oculis ipsum respiciamus. Hom 82 in Mat. 4. T. VII. p. 743.

2) Nam is qui dixit „*Hoc est corpus meum*“ et verbo rem firmavit, idem ipse dixit „*esurientem me vidistis et non nutrivistis.*“ Hom 50 in Math. 3. T. VII. p. 508.

3) Ne attendas quod panis tantum et vinum sit; corpus enim et sanguis post dominicam sententiam.“ Quod non indigne acced. Hom. 47. 1. T. XII. p. 898.

„Voiescu se adaugu chiar' cev'a lucru de miratu; dara se nu ve mirati, neci se ve turburati. Si ce e acést'a? Oblatiunea e totu acé'a ori si cine se-o offerésca, ori Paulu, ori Petru; totu acé'a e carea Christosu o-a datu Apostoliloru, si carea o facu astadi preotii: acést'a cu nemic'a nu e de mai puçinu pretiu decâtu acé'a. de-bra-ce nu se sântiesce acést'a prin ómeni, fora prin acel'a insusi, care a sântitu acé'a. — Cãci precum. cuventele, cari s'au dîsu de catra Domnedieu suntu totu acele, cari acum'a le dîce preotulu, asia si oblatiunea e totu acé'a, precumu e si botezulu ce l'a datu. — Ast'feliu totu lucrulu e a credintiei. „Asiadara si acest'a e corpulu lui Christosu, cá si acel'a; celu ce inse cugeta, cà acest'a e mai puçinu decâtu acel'a, acel'a nu scie, cà Christosu si acum'a e de façia si¹⁾ lucréza.“¹⁾

Ce se cunósce acum'a din aceste marturisiri? — cà la reinnoirea sacrificiului cinei de taina, in consacrare, pana si vinulu se preface in corpulu si sângele lui Christosu, se face sacrificiu deplinu. — Si inca asia, cà de-si preotulu stà de façia si dîce cuvintele: „Acest'a e corpulu meu“, elu nu e lucratoriu principale alu transformarei minunate, ci e numai servitoriulu si locutienetoriulu lui Christosu, carele prin aplicarea cuventeloru domnedieesci „acést'a e corpulu meu“ esite din gur'a preotului, transmuta, preface cele propuse in trupulu si sângele lui Is. Christosu. Lucrarei acestei domnedieesci este de a se atribuí, cà pânea din altariu dupa consacrare nu e mai multu pâne cì corpu dreptu, cá si celu din més'a cinei mystice, de-óra-ce Christosu si acumu e de façia cá si atunci.

¹⁾ Volo quid plane stupendum adjicere; sed ne miremini, neque turbemini. Quid hoc est? Oblatio eadem est, quis quis offerat, sive Paulus, sive Petrus; eadem est quam Christus dedit discipulis, et quam nunc sacerdotes faciunt, hæc illa nihil minor est, quia non homines sanctificant hanc, sed is ipse qui illam sanctificavit. Sicut enim verba, quae Deus locutus est, eadem sunt, quae nunc sacerdos dicit: sic oblatio eadem ipsa est, ut et baptisma quod dedit Et hoc igitur corpus Christi est, et illud: qui vero putat hoc minus illo esse, is nescit Christum etiam nunc adesse et operari.“ Hom II. in Timoth. 4. T. XI. pag 611.

Acést'a e apoi caus'a, că S. Chrysostomu eucharist'ia o asémena cu cin'a cea mystica, altariulu cu mész'a, — oblatiunea de pre altariu cu oblatiunea instituirei s. sacrificiu — „Acést'a e insasi ace'a mész'a — dîce elu — carea cu nemic'a nu e mai puçina decâtu ace'a, pentru-câ neci a facutu ace'a Christosu, éra acést'a omúlu; cî atâtu acést'a câtu si ace'a Elu insusi. Totu acel'a e acestu foisoru, unde eráu atunci.“¹⁾

„Oblatiunea ce se face astadi si carea s'a celebratu eri si in tóte dîlele dîce in altu locu, e asemenea si totu un'a cu ace'a carea s'a facutu in diu'a ace'a a sambatei, si cu nemic'a a fostu ace'a mai venerabila decâtu acést'a, neci de pretiu mai puçinu acést'a cá ace'a, ci totu un'a si ace'a infricosiata si salutara.“²⁾ (Va urmá.)

Preintipuirea numerului de 12 a ss. Apostoli.

„Éra déca s'a facutu diua, a chieamatu pre ivetiacei sei, si a alesu dintre dêsii doisprediece, pre carii si apostoli i-a numitu. Ev. Luc'a c. VI. v. 13.

Predicarea mântuirei, latîrea si intarirea imperatiei lui Domnedieu pre pamêntu, Mantuitoriulu nostru Isusu Christosu o-a concrediutu celoru 12 Invetiacei séu Apostoli ai sei.

Dintre toti învetiacei sei, 12 a deosebitu si a alesu Domnulu pre cari si „preteni“ i-a numitu,³⁾ descoperindu-le

1) Haec ipsa mensa est, quae nihil minus quam illa habet. Neque enim illam Christus, hanc homo facit; sed et hanc et illam ipse. Hoc illud est coenaculum, ubi tunc erant“ Hom. 82 in Math. 5. T. VII. p. 744.

2) Quae hodie fit oblatio, quaeque hesterno die celebrata est, et quae singulis diebus, similis est et eadem cum ea, quae die illa sabbati facta est, et nihilo fuit illa venerabilior ista, neque vilior haec quam illa, sed una eademque pariter tremenda et salutaris.“ — Adv. Jud. III. 4 T. I. p. 867. Cfr. Vidi Dominum Hom. VI. 5. T. VI. pag. 139. = Illud altare figura est et imago istius altaris.“ — Cfr. De mutat. nominum. IV. T. III. p. 145; — Hom. 27. in I. Cor., 4. T. X. p. 229.

3) Joanu XV. 15.

loru tóte cele ce dela Tatalu a auditu. — Pre acesti'a in deosebi i-a invetiatu impoternicindu-i a merge in tóta lumea spre a vestí la tóta zîdirea evangeli'a si apropiarea imperatiei ceriurilor. — Totu pre acei 12 Apostoli i-a incredințiatu despre ajutoriulu cerescu, punéndu-i cá se invetie tóte popórele si se aduca róda multa carea in eternu se remâna.¹⁾

Ostenelele si fructulu labórei ss. Apostoli stâ inaintea nóstra in esistenti'a si in florirea s. baserice, — potestatea si darulu ce s'a impartasitu acelor'a traiesce in baserica si pâna in capetulu vécuriloru se va eserciá spre zîdirea trupului celui mysticu alu Domnului nostru Isusu Christosu.

Precum inse intemeierea basericei impreuna cu tóte insusirile sântitóre ale acelei'a fura prefigurata in legea vechia, carea erá numai umbr'a celoru venitórie si pregatitóre spre Christosu: asemene aflamu preinsemnatu in ace'a-si lege si numerulu de 12 alu ss. Apostoli alesi de catra Mantuitoriu.

Pre urm'a invetiatureloru santiloru parinti, luandu in ordine cartile Testamentului vechiu, se cunóscemu cá cum si prin ce se descopere ace'a preintipuire?

I. Preintipuirea numerului de 12 alu ss. Apostoli mai antaiu o gasimu in „Cartea Facerei“ (XXXV, 22. seq. si XLII.) prin cei 12 fetiori ai lui Jacobu, cá a unui omu de pace.

Precum adeca intregu genulu israelitenu s'a nascutu si s'a latitu din acesti 12 fii ai lui Jacobu: asia s'a latitu si intregu genulu crestinescu, asia s'a semenatu si s'a inmultitu si sementi'a spirituala a lui Christosu prin cei 12 Apostoli ai Domnului. Acesti'a cá nesce nori au udatu pamântulu cu plói'a benecuventarii cuventului celui domnedieescu, si cá nesce porumbi multi fii au nascutu lui Christosu.²⁾

II. Cându poporulu israelitenu dela Merra — loculu amaratiunei — a venitu in Elimu, ací a aflatu 12 isvóre de apa si 70 de pomi de finicu, si a tabaritu acolo lângá apa.³⁾

La acestu locu alu s. scripture díce Origenes, cá prin cele 12 isvóre de apa s'au preintipuitu cei 12 Apostoli, éra prin cei 70 pomi de finicu, cei 70 invetiacei ai lui Isusu

¹⁾ Math. X, 6; — Marc. III, 13; — Luc. IX, 2; — X, 9; Math. XXVIII, 19; — Marc. XVI, 20.

²⁾ Cfr. Isaia LX, 8. — „Cine suntu acesti'a, carii cá norit sbóra si cá porumbii cu puii.“

³⁾ Esire XV, 27.

Christosu, — încâtu cei 12 Apostoli, cá totu atâtea isvóre ale darului, lumea au adaptat cu invetiaturi mantuitórie.¹⁾ — De acést'a parere e si Terulianu cându díce: cá viéti'a nóstra nu e alt'a decâtu o peregrinare in lume, carea e asemenea unui desiertu alu vietiei. — Amaratiune (merra) ar' fi inse sórtea vietiei nóstre, de nu ne-amu indulcí cu bunatatile invetiatureloru apostolice, care cá si nescari ape viue curgetórie in viéti'a cea eterna ne conducu la fericirea cea neperitória. — Si intru adeveru.

Pentru-cá ce a fostu invetiatur'a pagânesca? carea a fostu sórtea lúmei inainte de venirea Mântuitorului, decâtu amaratiune si ratacire. Din acést'a inse s'a scosu lumea orbecata intru intunereculu mortiei prin lumin'a invetiatureloru apostolice spelându-se in cuvêntu cu apa viua.²⁾

Afora de ace'a precumu s'a tabarítu poporul israelitênu lînga cele 12 isvóre, asia se tabaresce si se odichnesce si s. baserica lînga isvórele invetiature'oru apostolice, fiindu ace'a zídita pre temeliulu Apostoliloru si pre pétr'a cea din capulu unghiului, (care este Is. Christosu. Library Cluj)

S. Jeronimu inca marturisesce dicîndu: „Dela Merra (amaratiune) venimu in Elimu (adeca conducatori tari ai turmei crestine), unde prin cele 12 isvóre ale invetiaturei apostolice si prin cei 70 pomi de finici ai credintiei invingátore, adeca cei 70 invetiacei ai Domnului, ne recreamu.“³⁾

III. Primindu Moise legea in Sionu, dupa-ce a spusu poporului tóte cuvintele Domnului, si dupa-ce acelu poporu cu unu versu ar' fi acceptatu acele mandate, — Moise, in semnulú legaturei si a primirei mandatelor, manecându de deminiétia a zíditu jertfelnicu sub munte, punêndu 12 petrii pentru cele 12 némuri ale lui Israilu (Esire XXIV. 4), pre care jertfelnicu tenerii lui Israelu au adusu Domnului sacrificiu de mântuire.

Si ce vedemu in legea cea nóua? Ace'a, cá dupa-ce in diu'a a 50-a s'ar' fi datu si intaritu legea darului, prin venirea Spiritului santu, Santii Apostoli s'au imprasciatu in tóta lumea si marturisindu popóreloru cuventele lui Dom-

¹⁾ Hom. 7 in Exod. — ²⁾ Tert. contra Marcion. l. IV. c XXIX.

³⁾ Epist. ad Fabiol.

nedieu, ei insisi s'au facutu petrile marturiei si ale legaturei ce a incheiatu-o Domnedieu cu omenimea prin unulu nascutu Fiiulu seu, — a acelei legaturi preainalte, carea nu numai cá s'a stropitu cu sângele victimei celei mai sânte si curate a lui Isusu Christosu, ci deodata si cu sângele a mai multor ss. Apostoli, carii cá 12 petrii ai adeverului sustienu si intarescu altariulu basericei lui Christosu.

IV. Totu in „Cartea Esirei“ cetimu, cá Archiereulu legei vechi de dupa mandatulu Domnului portá „Encolpionulu“ (Rationale) intru care eráu tiesute patru rînduri de petrii scumpe. — Petrile aceste eráu insemnate cu numele filorlu lui Israilu, dóuesprediece cu 12 nume ale loru sepate peceti, fiesce-carele dintre cele 12 némuri cu numele seu.¹⁾

S. Jeronimu la acestu locu dîce cá „petrile aceste 12 preintipuescu pre cei 12 Apostoli, de-óra-ce precumu cele 12 petrii au formatu frumseti'a vestmentului archierescu din legea cea vechia: ast'feliu suntu si sântii Apostoli marirea si frumseti'a vestmentului Archiereului celui mare Christosu, care este baseric'a, infrumsetiandu-o ace'a cu santi'a vietiei si cu invetiaturile mântuitoirie de catra dînsii anunciate si lucrate.

Cele 12 petrii au fostu insemnate cu numele celoru dóuesprediece sementie ale lui Israelu; ast'feliu s'au insemnatu si animele popóreloru lumei cu invetiaturele celoru 12 Apostoli, imprimându-se prin credinti'a intru Isusu Christosu in sufletulu loru sigilulu darului Spiritului celui santu.

V. Dupacum stà insemnatu in Cartea Levitiloru (XXIV. 5—6), Domnedieu a demandatu lui Moise, cá fiu lui se faca intru amentire 12 pâni din farina curata, si acele pre dóue puneri de câte 6, pre més'a cea curata se le puna inaintea Domnului.

Si óre cei 12 Apostoli ai Domnului nu se potu numi pânila punerei inainte? Ba da.

Pentru-cá dînsii de-o parte au nutritu lumea cu pânea vietiei, cu cuvêntulu ce a esitu din gur'a Domnului, — éra de alta parte prin necurmatele ostenele, prin nevoi, suferintie si necasurile continue, cá si nisce pâni s'au coptu in cuptoriulu patimirei, si cá atari stau inaintea façiei Domnului pre

¹⁾ Esire XXXIX, 8—12.

altariulu celu mai pre susu de ceriuri, rogându-se nu numai pentru pacea si bunastarea bisericeii, ci din considerarea meritelor lor ascultându D.-dieu rogatiunile si suspinurile crestinilor, prin mijlocirea aceluor ss. Apostoli, crestinii se impartasescu in darurile cele ceresci.

VI. Fiindu Moise in pustia Sinai, in cortulu mantuirei, de catra Domnedieu i-s'a demandatu, cá din adunarea filorului Israilu de dupa némuri, din fie-care nému se aléga câte unu barbatu, adeca la olalta 12 barbati, cari cá si mai marii némuriloru se conduca poporulu in desiertu prin paméntulu Canaanu. (Numer. I.)

Cine nu va poté cunósce in acésta dispusetiune divina preintipiurea numerului de 12 Apostoli ai economiei legeri nóue! cari cu dreptu cuvântu se potu numi mai marii si mai antâiu barbati in cas'a mai mariloru sei?

Pentru-cá Santii Apostoli suntu aceia, cari prin anunierea adeveruriloru crestinesci aretându calea mantuirei, tóta lumea o-a scosu din servia, din intunereculu nescientiei si o-a condusu la paméntulu promisiunei, la cunosciinti'a mairiei lui Domnedieu. — S. Petru pre Romani si diferite némuri, — S. Tom'a pre Indieni, — Andreiu pre cei din Achai'a, — S. Joanu pre cei din Asi'a, — Taddeu pre cei din Mesopotamia, — Simonu pre Egypteni, — Bartolomeu pre Armeni si asia mai departe. — Pusus'au ei cu adeveratu cá si nescari boieri preste totu paméntulu, cá adunându popórele intru un'a, aceste sè se marturisesca Domnului in véculu vécuriloru.¹⁾

Apoi precumu acei 12 mai mari ai poporului israelitenu fie-care a adusu darurile s'ale inaintea Domnului la cortulu mântuirei²⁾: asia si dintre santii Apostoli unulu fie-care a adusu Domnului darurile vietiei s'ale celei nepatate, sacrificându-se pentru mairia numelui lui Domnedieu.

VII. Totu in „Cartea Numeriloru“ cetimu, cá graindu Domnedieu catra Moise i-a dísu: „Tramite tie barbati, cari se socotésca paméntulu Chananelorului, care 'lu voiu dá eu filorului Israilu spre moscenire, câte unu barbatu din fiescare nému dupa popórele familielorului lor se tramiti pre acesti'a, pre totu celu mai mare intre ei.“³⁾ Éra Moise a

1) Ps. 44. 19 seq. — 2) Num. VII, 1—3. — 3) Num. XIII, 1—3.

si tramisu 12 barbati din fie-care nému carii socotindu pamântulu ce curge lapte si miere au adusu din fructulu lui.

Se consideramu acuma lucrarea santiloru Apostoli, si vomu cunósce cá ei suntu acei'a carii de catra Fiiulu lui Domnedieu s'au tramisu in lume, au cutrieratu pamântulu, s'au facutu cercetatorii si socotitorii pamântului promisiunei. Nu numai, cá nescari preteni fideli ai Domnului si cá martori nemintiunosi ai fapteloru si vietiei Mantuitoriului, in numele toturoru au vediutu si au cunoscutu omenirea cea preamarita a Fiiului lui Domnedieu, care prin patim'a, mórtea, inviarea si inaltiarea s'a la cele ceresci, lunei a daruitu dulceti'a darului si a libertatei spirituale.

VIII. Isusu Navi de dupa mandatulu Domnului alegându 12 barbati din poporu din fiesce-care nému câte unulu, a demandatu, cá acei'a in semnulu minunei cându inaintea sicriului legei Domnului a totu pamântulu s'a uscatu Jordanulu, din midioloculu Jordanului se iee 12 petrii si aducându pre umerii sei se le puna in tabera, — éra alte 12 petrii Isusu Navi a pusu in Jordanu in loculu celu de sub petiórele preotiloru cari portáu sicriulu legei Domnului.¹⁾

Atátu cei 12 barbati cátu si cele 12 petrii preintipuescu numerulu de 12 alu ss. Apostoli. Anume: precumu acei barbati, asia si ss. Apostoli diu viéti'a si din mórtea lui Isusu Christosu (midioloculu Jordanului) intr'un'a au adunatu cei 12 articlii ai credintiei, prin ce au adeveritu, cá sicriulu legei nóue, adeca firea cea omenésca a Mântuitoriului cu petióre neudate, adeca triumfându, a trecutu Jordanulu, respective a omoritu mórtea Incátu adeca, desí a suferitu mórtea crucei, dara fara stricatiune a esitu din mormentu inviându cu marire si prin acést'a deschidiendu usi'a ceriului.

Éra petrile intru atât'a suntu preintipuirea ss. Apostoli, incátu de-o parte invetiaturele si viéti'a a celor'a pâna in capetulu vécuriloru ne adeverescu, cá mântuirea lunei s'a facutu prin mijlocirea intruparei Fiiului lui Domnedieu; éra de alta parte cá ei forméza marturi'a neschimbata a rescumperarei si a iertarei pecatelor, incepédu din Ierusalimu pâna la capetulu pamântului.²⁾

(Va urmá.)

 J. Borosiu.

1) Is. Navi IV, 1—10. — 2) Fapt. Apost. I, 8.

Predica pre anulu nou.

(Asia se petrecemu anulu nou, cá si cum acest'a ar' fi celu din urma anu alu vietiei nóstre.)

„Si cându s'au implinitu optu dñle cá se se taie impregiuru prunculu, s'a chiamatu numele lui Isusu.“ Ev. Luc'a 2. 21.

Iubirea lui Isusu Christosu nu are margini Abiá se nascù si adi, la taiarea impregiuru, condusu de nemarginit'a s'a iubire, lasa se curga primii sei stropi de sânge. Ah! de amu fi multiamitori pentru atât'a iubire nemarginita a lui D.-dieu! Dar' in ce modu potemu se fimu multiamitori pentru acést'a? Asiá, daca vomu oferí Lui tîmpulu caletoriei nóstre de pre pamêntu, asiá déca dilele si anii vietiei nóstre i vomu folosí spre mantuirea sufletului nostru. Deci se ne hotarîmu, se ne propunemu seriosu de a incepe adi unu lucru mare. Anulu in care pasîmu adi, póte cá va fi celu din urma pentru noi. Séu pentru-ce se nu-lu petrecemu acest'a asia cá si cum intru adeveru ar' fi celu din urma? Spre acést'a vréu se ve indemnu eu adi, aretându-ve a) pentru ce? si b) cum se se intemple acést'a? Incepu in numele aceluia, carele adi pentru prim'a-óra si-a versatu sângele, cá o jertfa pentru noi. Fiti cu luare aminte!

I.

Pentru-ce se petrecemu asiá anulu nou, cá si cum acest'a ar' fi celu din urma anu alu vietiei nóstre? Pentru ace'a, căci a) anulu acest'a pentru multi intru adeveru va se fia anulu celu din urma. Sânt'a nóstra religiune asia ne invétia, cá sagét'a mortii nu nimeni va s'o incungiure. Pentru ace'a mórtea totu-de-a-un'a secera prin fii lui Adamu, si precum vedemu din esperintia secera in totu anulu. In totu anulu ace'a se repediesce prin intregu rotogolulu pamentului, umbla prin tóte tierile si cetatile. Mórtea 'si cauta jertfele s'ale atátu pre piscurile muntiloru, câtu si in afundîmea celoru mai adênci vâi, atátu dincóce câtu si dincolo de mări. In totu anulu audîmu sunetulu clopoteloru, vedemu inmormântari si morminte nóue. Asia dara fara indoiéla mórtea

si in anulu acest'a va strapunge multe anime cu sagét'a s'a. Va bate la usi'a palateloru celoru avuti si la bordeiulu celoru seraci, va smulge pre soçiul din braçiele soçului seu plângatoriu, va face pre prunci orfani si pre parinti fara prunci, va pretinde jertfe din tóta etatea, din totu secsulu, dela totu poporulu si din tóta conditiunea. Ea va sdrobí si in anulu acest'a míi si milióne de anime.

b) Anulu acest'a si pentru tine póte se fia celu din urma. Séu cine te póte incredintiá despre ace'a, cà nu va poté se te ajunga sagét'a mortii in anulu acest'a? cà mân'a ei rece nu va apesá capulu teu? Cine te póte incredintiá cà anulu acest'a alu carui zori i-ai privitu adi, cà anulu acest'a nu va fi anulu mortii t'ale? Dóra teneretiele? Dóra frumseti'a feçiei tale? Dóra sanetatea? Dóra vèrtutea trupului? Ah! mórtea secera nu numai acelea plante ce acum de multu suntu plecându-si capulu vescedu la pamêntu, nu numai acestea, cì sagét'a ei fora mila strabate si in acelea cari suntu in florite in tóta frumseti'a, cari suntu inavutîte de frundie si a caroru trunchiu e tare si desvoltatu. Mórtea nu crutia neci caruntetiele celoru betrâni, neci pletele celoru teneri, — sanetatea si poterea chiar' asiá se vescediescu la resuflulu ei cá si gingasi'a flóre de arsiti'a sórelui. Deci anulu acest'a si pentru tine póte fi celu din urma. Asiá dara I. m. déca lucrulu stá asiá ce aveti acumu de a face? Prudenti'a aduce cu sine cá asiá se petreceti anulu acest'a cásí cum acest'a intr'adeveru ar' fi celu din urma anu alu vietiei vóstre si astfeliu se preveniti periculu capetului nefericitu si se lucrati mântuirea sufletului vostru. — Cu privire la cele pamêntesci aveti in prevedere acésta prudentia. In tempu de nópte aveti datina de a inchide cu grigia locuintiele vóstre. Si pentru ce? Pentru cá talharii nu cum'va se ve fure uneltele ce aveti. Si numai cu privire la mântuirea sufletului vostru se fiti atâtu de neprecugetati! de si apostolulu díce cà stapênnulu va se vína in têmpu de nópte cum vínu furii. „Diu'a Domnului, cá unu furu nópte, asiá va vení.“ (Tes. 5. 2.) Dar' daca in anulu acest'a si cu noi se va întêmplá ast'feliu. Pazítorii fortaretieloru de cetati necontentitu suntu cu mare grigia si ochii vegiatori scrutéza in tóte partile neintreruptu. Pentru-ce? Cà-ci se potu iví inimicii si potu se navalésca spre porti.

Cum dara se nu ne ingrigimu si noi despre mântuirea noastră, cându insu-si Domnulu nostru Isusu Christosu a dîsu, că in ór'a cându neci vomu cugetá, atunci va se ne surprinda. „Cà-ci in ór'a in carea nu cugetati Fiiulu omenescu va veni.“ (Luc. 12. 40.) — Ce va se fie decumv'a chiaru in anulu acest'a ni se va întêmplá nóue acést'a? Unu guvernatoriu de dominiu tiene in cea mai buna ordine ratiunile si socotelele s'ale. Si pentru ce? Domnulu seu in ori-care momentu se póte infaçiosia si-lu póte luá la intrebare. Pentru-ce se nu ne ingrigimu si noi ast'feliu? cându in tóta ór'a se póte întêmplá cá se fimu citati inaintea scaunului judecatorescu alu lui Domnedieu, cá se dâmu séma despre talantii nóue incredintiatu. „Paziti-ve, priveghiati si ve rogati, cà-ci nu sciti cându va fi tîmpulu acel'a“ (Marcu 13. 33.) Ce va fi decumv'a acést'a ni se va întêmplá in anulu acest'a? Vie-riulu din evangelia, despre carele vorbesce Luc'a ev. (13), neci odata n'a avutu asiá mare grigia de smochinulu incredintiatu dînsului, cá si in anulu ac'la cându trebuia se aiba téma, cá acel'a va se se taie. L'a sapatu impregiuru, a portatu fimu, i-a iaiatu crengile uscate si i-a udatu rade-cinele cu apa. Au nu dara cá si noi ast'feliu trebue se facemu? au noi mai puçinu avemu de a fi ingrigiti? — Ast'feliu dara e lucru invederatu, cá anulu acest'a la multi va se aduca cu sine mórtea, si prin urmare cá si noi potemu se morimu, ce e cauza indestulitória spre ace'a, cá asia se traimu cum ar' fi cá si mórtea noastră se se întêmple in anulu acest'a. „Acel'a se ingrigiesce mai bine despre sine — díce s. Augustinu — carele 'si indrépta viéti'a dupa in-ve-tiaturele religiunei si nu cumv'a se-lu cuprinda ór'a din urma, tóta ór'a si-o privesce cá cea din urma.“

II.

La ce trebue es fimu cu grija cá anulu acest'a se-lu folo-simu asiá cá sî cum ar' fi celu din urma alu vietiei noastre? — Intre principiele compuse de s. Bernard spre ace'a, cá totu lu-crulu se-lu indeplinimu bine se afla si acest'a: La ori-ce fapta se ne agraimu ast'feliu — asiá ai face déca ar' fi se mori inca in momentulu acest'a? (In spec. mon.) Se ni pu-nemu intrebarea acést'a si adese-ori se ne intrebamu pre

noi insine: „Asia ai face déca ar' fi se mori inca in anulu acest'a? si cum ai folosi atunci fie-care dí a anului? Responsulu nostru la intrebarea acést'a nu póte fi altulu decâtu acest'a: Incungiura totu ace'a ce ti-ar' face mórtea nefericita, si fá totu ce ace'a ti-o-ar' face fericita. Êta indrep-tariulu dupa care trebuie se traimu asia cá si cum anulu acest'a ar' fi anulu celu din urma alu vietiei nóstre.

a) Se incungiuràmú totu ace'a ce ni-ar' face mórtea nefericita. A mori in pecate e cev'a infioratoriu. „Mórtea pecatosiloru e cumplita“ — díce psalmistulu (ps. 33. 22.), e cumplita, cà-ci ace'a conduce in foculu eternu, si de pre patulu mortii in iadulu nestinsu. Deci de esti ingreunatu cu pecate: fá pocaintia adeverata si te întórce la Domnulu Domnedieulu teu. Déca mânele tale s'au atinsu de avere straina, lapeda-o ace'a din cas'a t'a, cum ai aruncá taciunele ardiatoriu din granariulu teu, lapeda-o si o re'ntórce proprietariulu adeveratu. Déca traiesci in vrajmasía, inainte de ce ar' apune sórele, intinde-ti drépt'a spre pace. Déca ai vatematu onórea de-aprópelni teu fara întârdiare 'lu róga de pace si-i restitué onórea. De ai datina de a cercá oca-siuni periculóse, de si cu dorerea animei, incungiura-le acelea, nu pasí mai multu pragulu casei acelei'a, parasesce persón'a respectiva, societatea séu petrecerea ace'a. De esti sclavulu cutarei-va patime reutatióse, iá-ti taria si o invinge ace'a.

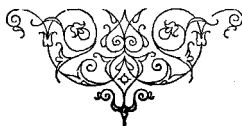
b) Fá totu ace'a ce ti-ar' face mórtea fericita. Viéti'a sânta va se indulcésca ór'a mortii tale, si tristulu teu mormêntu va se-lu prefaca in locuintia de bucuria. „Scumpa e in-aintea Domnului mórtea cuviosiloru lui.“ (ps. 115. 15) Dreptu ace'a pasiesce in urmele cuviosiloru lui D.-dieu, ale caror'a esemple s. baserica ni le propune neintreruptu, urméza — paciinti'a, curati'a si iubirea acelor'a, lapeda-te de lume cum si dêsii s'au lapedatu. — „Faceti madulariele vóstre de a serví dreptatii spre sântía.“ (Rom. 6. 19.) Dar' cum? Noi nu ne potemu retrage in pustéia, cá acolo se ni petrecemu dílele cu postu si intru abnegatiune! Asia cev'a neci decâtu nu se poftesce dela voi I. m. ! Sciu cá aveti de a'ndepléní afa-cerile vóstre lumesci, impliniti-le acelea, asia inse cá de lucrulu celu de frunte, de mântuirea sufletulu vostru, neci cându se nu ve uitati. — Decumv'a sunteti pusi in deregatoriá,

impliniti detorintiele vóstre, dar' se ve alegeti tîmpu si spre adorarea lui D.-diu si spre ascultarea cuvîntului Lui. — Sciu c a aveti a ve ingrigi de sustinerea familiei vóstre, ingrigiti-ve, asia inse c a se nu ve uitati neci de m antuirea sufletului vostru. Ma ce e mai multu, de cumv'a doriti distrageri si placeri gustati-le acelea, dar' cu cumpetu, cu intentiune buna si intr'unu modu iertatu si fara pecatu.

 ta la acestea trebuie se fiti cu grigia I. m.! c a asiá se traiti c a si cum anulu acest'a ar' fi celu din urma alu vietiei vóstre. Fericiti veti fi, de veti trai ast'feliu. Atunci anulu acest'a ve va fi plinu de mângaiere, plinu de merite, si déca intru adeveru ar' trebui se pogor ti in morm ntu vi se va impleni d s'a evangheliei „Fericitu este servulu acel'a, pre carele venindu Domnulu seu 'lu va afl  facându asia.“ (Mat. 24. 46.)  ra din contra, d ca a-ti duce o viétia c a ace'a in c tu ar' trebui se ve infiorati in  r'a mortii, atunci nu sunteti demni de a ve numi crestini si de a port  pre frunte insemnulu s.-lui botezu. — „D ca cinev'a traiesce in stare in care nu doresce se m ra, nu e demnu c a se fia numitu crestinu“ — d ce s. Jeronimu, — si déca nu e demnu de numele de crestinu, ce va fi sórtea lui d ca inca in anulu acest'a ar' trebui se se infaiosieze spre judecata?  re va av  t mpu de a se aper , de a se escus  si de a cere indurare? Ba! Pocainti'a lui va fi atunci fora succesu, dorerea lui fara margini si rus nea lui nespusa.

Oh prea bunule Isuse! stap nulu vietiei si alu mortiei nóstre f  c a se ne convingemu cu adeveratu, c a anulu acest'a p te fi anulu din urma alu vietiei nóstre si c a de aci inainte asiá se-lu petrecemu acest'a, c a s  cum intru adeveru ar' fi celu din urma. F -ne partasi daruriloru T'ale. Depart za dela noi tóta nefericirea mai mare — pecatulu. In adinsu Te rogamu pre scumpu sângele Teu, ce la taiarea impregiuru ai lasatu se se verse pentru iubirea T'a de ómeni! Aminu.

Vasilin Budescu,
parochu in Ciulesci.

Notitia istorica relativa la serbători'a taierei impregiuru.

Fiendu-cà lumea erá pagana înainte de venirea Domnului si datene pagane eráu insbeute de némulu omenescu, usioru se pote ecplicá greutatea, ce stá in cale la predicarea cuventului evangelicu, care condamnă datenele si ceremoniele provenite din credinti'a desiérta a vietiei paganesci; cà adevverulu evangelicu avea de a se luptá nu numai cu intunereculu mintiunei, ci sí cu desiertatiunea cea stricatiósa a dateneloru pagane. Dreptu ace'a de si a succesu apostoliloru a intórce de la inceputulu predicarei evangelicé pre multi la lumin'a credintiei, a fostu totusi unu lucru cu anevoia a poté sterge de odata cu primirea credintiei sí acele datene ceremoniali pagane, ce s'au fostu incuibatu in viati'a ome-nimei petrecute mai nainte in paganismu.

A succesu, ce e dreptu cu tempulu, parte prin desceptarea, la care au ajunsu unele popóre in decursulu desvoltarei, parte prin dispusetiuni directe si positive besericesci si caonice — a sterge multe din acele datene ale credintiei desierte, pre cari in-vetiatorii evangelicí si besericesci din precautiune intielépta nu le-a atacatu de a dreptulu atunci, candu au inceputu a latí adevverulu — cí le-au lasatu, cá se se vedésca desiertatiunea loru cu tempulu; de aci a urmatu apoi cá datene de ale credintiei desierte, cari-si tragu originea de la cele dóue pópóre mai de frunte din lumea pagana, dela romani si dela greci, se mai sustee si pana astadi in anumita mesura intre crestini, si le sustienu, déca nu au ajunsu la gradu mai inaltu alu culturei din nescientia, éra déca cumva póte s'au avantatu in cultura — din ace'a pietate, pre care terminologi'a moderna o numesce bigotismu.

Acestei cause se vede cà s'ar' poté atribuí si impregiurarea, de serbători'a de la 1. ianuariu, candu se serbéza taierea impregiuru a Domnului si Mantuitorului nostru Is. Christosu, nu se póte díce cu positivitate cà dóra s'ar' fi serbatu chiaru din seculii cei de antaniu ai crestinismului si urme despre celebrarea ei solemna nu se afla mai incolo de seclulu alu VI; pentru-cà vediendu beseric'a inradecinarea cea adúnca a unoru datene pagane sustienu si dupa ce lumea s'a facutu crestina, a affatu cu cale ale tolerá si a nu le atacá de a dreptulu; introducaudu inse ecsercitie de pietate crestina — contrarie acelor'a — a voitu cá pre nesentíte se micsioreze credinti'a desierta prin succesiv'a scótere a acelor'a din viati'a crestiniloru. De aci a provenitu apoi de in dífele anului, candu erá datena de a mai revocá in mente festivitati de ceremonie pagane, se se dispuna din partea besericeí atari acte de pietate, prin cari candu cei, cari prin reserbarea festivitatiloru de origine paganésca, si ecpriarau bucur'á, cét'a crestiniloru se dee semne de intristatiune. La acésta institutiune

se reduce si ce'a ce scrîe s. Augustinu in Psalm. 98 cã crestinii postescu si ajuna in dñele candu ei — adeca cei ce manifestéza bucuria — provenita din ceremoniele pagane — se bucura pentru cá se se arete, cá candu ei se bucura, noi (crestinii) suspinam pentru dñsii.

Éra candu beseric'a a vediutu cã e pregatitu terenulu de a poté pasî in façia la aceste ceremonie desierte si omenimea s'a vediutu a fi mai intarita in credinti'a adeverata, a inceputu a introduce serbatoriele cu solemnitati festive corespundiatore si chiaru contrarie dateneloru paganesci.

Façia de diu'a taierei impregiuru, care coincide cu diu'a anului nou, cá antania dñi a lui ianuariu se vede a se fi facutu asemenea dispusetiune numai in seclulu alu VI in apusu, éra in oriente in a VII. seclu, pentru-cã urme mai vechie este cu auevoia a poté aflá.

In câtu pentru apusu se face amentire mai antaniu in sinodulu Turonense. la au. 567, unde in canonulu 27 (la Lab. t. 5. p. 857.) se dñce cá spre a micsiorá daten'a paganiloru au statoritu parentii nostri cá in calendele lui ianuariu se se faca litanie — rogatiuni — private, cá se se cante in beserici, si la or'a a opt'a in calendele taierei impregiuru se se celebreze liturgi'a. Inse celebrarea de si nu deplenu solemnua a calendeloru lui ianuariu se vede a fi mai vechia, cá-ci prelanga ce dñce canonulu -- cá *au statoritu parentii nostri* — asia dara mai nainte, — datenele pagane de pre acésta dñi le refractéza inca s Augustinu in cuvent. 198. Sinodulu citatu l'a urmatu apoi si altele, celu antisiodorense. la an. 614, romauu la a. 74 sub pontif. Zacharia si alt., si din sacramentariulu lui Gregoriu celu mare apare cá si pre la au. 590 se celebrá aducerea amente a taierei impregiuru.

La orientali nu se póte afirmá introducerea acestei serbatori inainte de conciliulu Trulanu din seclulu VIII, pentru-cã cele ce se reproducu de pre tempulu s.lui Chrisostomu si Amfilochiu, nu se potu sustiené cá autentice si proprie acestor'a, si urme aperte façia cu stergerea dateneloru pagane se afla mai alesu in canonu 61, 62 trulanu. De aci apare cá pre tempulu conciliului s'au asiediatu si in tocmelele de a celebrá 1-a ianuariu cá serbatória a taierei impregiuru impreunandu-o cu memori'a s. Vasiliu celu mare, dereptu-ce in oficiulu acestei dñle pre langa serbarea taierei impregiuru se face si amentirea santului, care la apuseni s'a strapusu pre 14. iuniu — diu'a ordinarei lui de episcopu. (Conf. Triumf. crestinismului Bucuresci 1874 p. 49—50. P. I.)

Insemnatatea acestei serbatori o inaltia si impregiurarea cá este prim'a dñi a anului.

Predica pre serbatórea S. Joanu Botezatoriulu.

„Dícu vóue: mai mare profetu intru cei nascuti din mu'eri decátu Joanu Botezatoriulu, nime nu este.“ (Luc. VII, 28.)

Eri amu celebratu resarirea sórelui dreptatii, aretarea Mântuitoriului in lume, — adi serbamu resarirea lucéferului intielegatoriu, a Mergatoriului inaintea lui Christosu; — eri amu veneratu si amu admiratu tain'a descoperirei s. Treime întru glasuirea Tatalui, scoborirea Spiritului sântu si botezarea Cuvântului, adi întru s. Joanu botezatoriulu onoramu plinirea legei, sigilarea profetiloru si incepatur'a darului celui nou, care s'a vestitu de catra dénsulu.

Eri cu lauda amu preamaritu pre Fiiulu lui Domnedieu celu ce cu botezulu seu in apele Jordanului sântîndu firea apelor, a spelatu necurati'a cea de demultu dându deslegare de mântuire, adi laudamu pre vestitoriulu tainei, pre servitoriulu minunei si alu asiediarei mântuirei.

Si cine e acestu servitoriu alu misteriuului mântuirei? S. Joanu botezatoriulu intru onórea carni'a s. baserica a asediatu serbatórea de astadi.

De-si numai numirea de botezatoriulu lui Christosu in destulu ar' caracterisá demnitatea s. Joanu, — dara nu e fara temeiu totusi de-a pune intrebarea: cá óre prin ce s'au facutu demnu s. Joanu cá se fia botezatoriulu lui Christosu? cá s. baserica cu serbatóre solemna se celebreze memori'a lui?

Lasati Credintiosiloru! cá la acésta intrebare se ve res-punda ins'asi s. baserica, carea in cultulu divinu asediatu pre acésta dî marturisesce, cá s. Joanu botezatoriulu a fostu: unu servu „cu buna minte“ plinu de spiritulu santu inca din pântecele mamei s'ale.¹⁾

Ascultati laudele ei si intielegeti cá s. Joanu este: „sfeniculu luminei si radi'a sórelui dreptatei si a darului celui nou intru Christosu,²⁾ elu cá unu ângeru resarindu din cópe sterpe s'a facutu vestitoriulu buneí rodiri intru Christosu,³⁾ apostolulu lumiei si bunavestirea lui Gavriilu⁴⁾ s'a cunos-

¹⁾ Stichov. 1. Tr. 2 oda I. Jan. 7. — ²⁾ Trop. 2. Irm. odei III. Stich. 2. Ins. — ³⁾ Tr. 2. Irm. odei 3. Jun. 24. — ⁴⁾ Stich. 7. Inser. Jun. 24.

cutu a fire „hotarul si fruntea Profetiloru si incepatur'a Apostoliloru,“ s'a aretatu „ângeru pamêntescu si omu cescu.“¹⁾

S. Joanu este „prietenu si Apostolu alu Facatoriului“ vestitoriu si botezatoriu si domnediescu mergatoriu inainte a lui Christosu, marturisoriu si invetiatoriu, — mijlocitoriu si angeru, servitoriu si rogatoriu.“²⁾

Ascultati, credintiosiloru! pre insusi Domnulu nostru Isusu Christosu, cá se ve spuna cá mai mare profetu intre cei nascuti din muieri decâtu Joanu botezatoriulu nime nu este,³⁾ cá acel'a este „ângerulu Domnului tramisu inaintea façiei Lui cá se gatésca calea inaintea Lui.“

Marturisimu si vestimu, laudamu si impreuna cu s. baserica recunóscemu cá Christosu este Imperatulu, éra s. Joanu ostasiulu, — Christosu e datatoriulu de lege, éra s. Joanu botezatoriulu punatoriu de lege, — Christosu este Cuvêntulu lui Domnedieu, éra s. Joanu versulu Cuvêntului celu ce a predicatu imperati'a ceriurilor.

Cu cuvenintia si dreptate a facutu dara s. baserica, cându de locu dupa serbatórea Aretarei Domnului (Botezului) a asediatu serbatórea s. Joanu, cându preamarirea tainei botezului o intregesce cu laudarea si preainaltierea vêrtutiloru servitoriului acelei taine.

Spre adeverirea acestoru marturisiru puse despre persón'a s. Joanu botezatoriulu si spre intarirea pietatei vóstre crestinesci, lasati credintiosiloru! se ve aretu causele pentru care s. Joanu Botezatoriulu s'a facutu demnu de marirea ace'a ce i-se atribue.

* * *

Mai cu séma trei vêrtuti suntu care forméza essenti'a santieniei, care constitue gradulu perfectiunei innalte. Anume: „Umilinti'a, abnegarea vietiei si iubirea lui Domnedieu si a deaprópelui.“

Celu ce voiesce se-si edifice turnulu sântiei, mai antâiu are se puna de fundamentu: umilinti'a, — de zîdu: abnegarea vietiei, — éra de acoperemêntu: iubirea.

¹⁾ Mar. Lit. 24. Jun. si Stichol. 3. — ²⁾ Irm. odei 8. Jun. 24.
³⁾ Luc. VII. 28.

Si éta, credintiosiloru! aceste trei vîrtuti in modu es-celentu au stralucitu in viéti'a s. Joanu Botezatoriulu.

1) Deosebita fù umilinti'a lui, umilinti'a carea este in-ceputulu mai si temeulu sântieniei. — Umilinti'a l'a facutu pre sutasiulu admiratu decátu toti Judeii, l'a facutu demnu inaintea lui Christosu. (Math. VIII. 8.) Vêrtutea acést'a l'a pusu pre s. Petru de fundamentulu basericeii. (Luc. V. 8.) Vêrtutea umilintiei l'a facutu si pre s. Joanu cá se-si puna mân'a s'a preste capulu lui Christosu botezându-lu, — l'a facutu demnu cá se se numésca prietenulu mirelui Christosu.

Umilintia a doveditu s. Joanu nu numai in traiulu vietiei s'ale, ci si in tóte faptele si cuvintele s'ale.

Cautati numai! cându multi din Farisei si Saducei au venitu la elu, cá se céra dela dênsulu botezu, cugetându a fire elu Mesí'a, ce face s. Joanu? óre primesce ace'a onóre innalța? neci decátu, ci inaintea toturoru marturisesce a nu fire Mesí'a, — fara véne celu mai tare decátu dênsulu, carui'a nu e demnu se deslege curelele incaltiaminteloru, Acel'a este Mesí'a. ¹⁾

Cându Jidovii din Jerusalimu au tramisu la dênsulu levitii si preotii cá se-lu intrebe „tu cine esti?“ dóra Isusu ori Ilie séu unulu din Profeti? — S. Joanu a marturisu, éa — nu suntu Isusu, neci Ilie, neci vre unulu din Profeti, ci intru umilinti'a s'a a respunsu „Eu sum versulu celui ce striga in pustêia, gatiti calea Domnului,“ ²⁾ — nemic'a dara mai multu decátu unu servu umilitu, versulu Cuvêntului.

Priviti la dênsulu in momentulu cându erá se boteze pre Christosu! Mântuitoriulu véne la vestitoriulu mântuirei, — Domnulu se apropie catra servu cá se se boteze. Si ce face s. Joanu? intru umilinti'a s'a 'lu opresce dîcându-i: „Eu trebue se me botezu dela tine si tu víi la mine.“ Éra atunci cându fù intrebatu de catra invetiaceii sei despre Christosu. — „Nu sum eu Isusu — dîce — ci numai tra-misu inaintea Lui... Acelui'a se cade se crésca, éra mie a me miciorá.... Celu ce a venitu de susu de-asupr'a, totu-roru este, celu ce din pamêntu este, din pamêntu este si

¹⁾ Luc. III, 16. — Mat. 11. — Marc. III. I, 8. — Joanu V. 26.
— ²⁾ Joanu I. 19.

din pamântu graiesce, care vine din ceriu de-asupr'a totu-
roru este.“¹⁾

Dreptu ace'a cuventele s'ale le numesce pamentesci,
éra ale lui Christosu ceresci, cá ast'feliu se arete micsiorarea
s'a fačia de Mântuitoriulu.

2) Pecátu a fostu de profunda umilinti'a s Joanu, pre
atát'a a fostu de deosebita si abnegarea vietiei séu infrâ-
narea lui.

Abnegarea e ace'a vêrtute, ace'a descoperire a tarii
sufletului, prin carea omulu in lupt'a cea grea ce are de a
o portá cu patimele trupului, cu placerea lumei si cu tenta-
tiunile diavolesci, remâne statornicu si credintiosu implini-
toriu alu voiei Domnului.

Abnegarea e ace'a vêrtute, prin carea omulu trupulu
'lu supune sufletului, si tóta fiinti'a s'a lui Domnedieu prin
esercearea acelei vêrtuti firea omenésca se aredica la frum-
seti'a firei ângeresci.

Si éta credintiosiloru acésta vêrtute preainalta stralu-
cesce in viéti'a s. Joanu Botezatoriulu.

E lucru sciutu, cá ómenii preste totu iubescu bucu-
riele si placerile lumesci, cérca desfatarile si plinirea dorin-
tieloru s'ale. — Dar' nu asia s Joanu. Elu — care a fostu chia-
matu a predicá penitentia, — cá se deie cunosciinti'a mân-
tuirei poporului, — se lumineze celoru din intunerecu, si
se indrepteze petiórele nóstre pre calea pabei: a parasitu
desfatarile pamântesci, a mersu in pustêia cá ací intru sine
singuru se faca penitentia, cá mai antâiu intru sufletulu seu
se intemeieze imperati'a lui Domnedieu.

Ací in pustêia a traitu pâna la anulu 30-lea alu vietiei,
traifulu vietiei lui a statu din blastari si miere selbatica,
beutur'a lui din apa, càci vinu si beutura betíva nu a luat
la sine. — Viéti'a s. Joanu a fostu — díce s. Vasiliu —
ajunu perpetuu, — viéti'a lui viétia ângerésca, viétia de
martiru. — Abnegarea vietiei a facutu dintr'ênsulu mar-
tiru viu.

Dedatu a fostu la infrânare si la postire, la acést'a
apoi a indemnatu si pre invetiaceii sei. — Imbracamintea

³⁾ Joanu III. 28 seq.

lui nu aveá pompa si frumsetia, ci prostime si simplicitate, — perulu de camila si bráulu de curea inse a reversatu frumseti'a si marirea curatiei sufletesci, — abnegarea in mân-cari, simplicitatea in vestminte si continu'a meditare l'a facutu demnu cá in pustêie „ângerii se-i servésca lui,“ l'a facutu demnu de a fire ângerulu premergatoriu inaintea fa-çiei Domnului. — „In pustêia a sieditu cá si in ceriu, — dîce s. Chrysostomu — aretându deplina inticleptiune; — de acolo cá-si unu angeru din ceriu s'a coborîtu la cetati, — cá athlet'a pietatei fû coronatu in cetati si cá filosofu a stralucitu cu filosofi'a démna de ceriu.“¹⁾

3) Inzestratu a fostu inse sufletulu s. Joanu si cu o alta vîrtute carea este deplinirea vîrtutiloru si legatur'a pazei, adeca cu iubirea.

Cu vestirea penitentiei a inceputu s. Joanu deregatori'a s'a de premergatoriu. „Gatiti calea Domnului, drepte faceti cararile lui,“ — striga S. Joanu, — séu cu alte cuvinte, lucrati dreptate, câscigati curatîa, càci se apropie imperati'a lui Domnedien. Cu indrasnéla si fara frica au mustratu pre Farisei si pre Saducei, — cu sufletu deschisu a datu respunsu ostasiloru despre detorinti'a loru, — inîtru cunosciinti'a chie-marei s'ale a sbiciuitu fara-de-legea lui Irodu. Si pentru-ce? pentru-cà se nevoiá a aduce pre toti la indreptare si cura-tîre. Indreptarea de-aprópelui, chie-marea tuturoru la calea mântuirei, éta semnulu iubirei s'ae.

Se vestimu dreptu ace'a, Credintiosiloru! si se martu-risimu impreuna cu s. baserica cá „cu stralucirile bunatatei celei mai pre susu de fire a fostu luminatu s. Joanu, si din cerésca invetiatura de taina a gustatu.“²⁾ Se dîcemu cu s. Joanu Gura de auru: s. Joanu botezatoriulu „e mai curatu si mai stralucitu decâtu ceriulu, e mai demnu decâtu toti profetii,“ — si acést'a sciendu cu cuvenintia si cu dragoste se lu onoramu, se-lu laudamu urmându-i intru imbraçiosiarea vîrtutiloru umilintiei, infrânarei si a iubirei.

Credintiosiloru! s. Joanu botezatoriulu s'a incredintiatu a fi ângerulu premergatoriu alu Domnului, de-óra-ce a are-tatu viétia asemenea ângeriloru (oda VI. si Tr. 2 oda IX.

¹⁾ Hom. X. in Math. 4. T. VII. 188. — ²⁾ Oda V. Jan. 7.

Jan. 7.), — dânsulu s'a alesu de vasu preacuratu alu lui Christosu (Tr. 1. oda V. Jan. 7.), pentru-cà a vietiuitu viétia straina si ómeniloru neobicinuita. (Tr. 3. oda IV. Jan. 7.)

Prietenu domnedieescu alu Dlui, omu in fire, dara ângeru cu viéti'a a fostu, pentru-cà sarutându curati'a de sevêrsitu si infrânarea a avutu cea dupa fire, si a fugitu de cea preste fire, mai presusu de fire nevoindu-se. (Mar. stichov. Jun. 24.)

Vestitoriu si marturisitoriu s'a aretatu s. Joanu, de-óra-ce cu „secura predicarei a taiatu neintieptî'a neroditória a poporului jidovescu.“ a gatitu Domnului poporu alesu si curatîtu intru Spiritulu prin apa. Tr. 1. Irmos. odei III. Jun. 24. Stich. 4. Inscr. t. ac.)

Laudati dara si preainaltiati, Credintiosiloru! pre acestu profetu mare, pre acestu servu credintiosu plinu de spiritu, pre acestu manturisitoriu sântu alu Mântuitoriului, — sântiti amintirea lui cu serbare pia si credintiósã. Elu a premersu Domnului, urmati-i voi lui intru umilintia, penitentia, infrânare si iubire. — Vestitu-a dânsulu apropiarea imperatiei lui Domnedieu, intemeiati-o ace'a voi intru animele vóstre prin curatia si dreptate.

„Cá diu'a cu convenintia se umblati, lapedându lucrurile intunerecului si imbracându-ve in Domnuu nostru „Isusu Christosu“ (Rom. 13.), cà asia veti plini voi'a lui Domnedieu. Aminu!

 J. Borosin

Psalmulu 28 „Versulu Domnului preste ape“ s. c. l.

aplicatu pre s. Joanu botezatoriulu.

Spre ilustrarea activitatiei si vêrtutiloru s. Joanu botezatoriulu S. Vasiliu i-aplica psalmulu 28, respective repetirea septenaria a expresiunei „Versulu Domnului.“

Fiindu acésta aplicare preafrumósã, o damu in urmatóriele:

1) „Versulu Domnului preste ape... Domnedieulu marirei a tunatu.“ (versu 3)

Atare versu a fostu s. Joanu cându l'a botezatu pre Christosu in apele Jordanului, vestindu lumei pre Mântuitoriulu. Si cum? Éta asia. — S. Joanu a dîsu despre Christosu: „Acest'a este carele dupa mine vine si mai'nainte de mine erá!“ Elu a martu-

risitu dîcîndu: „Am vedintu Spiritulu cá unu porumbu pogorîndu din ceriu si a odîchnitu pre dînsulu“ (Joan. I. 30 seq.) Éra cându a implinitu actulu botezarei lui Christosu, versulu Domnului mării a tunatu preste ape, marturisindu: „Acest'a este Fiiulu meu celu iubitu, intru carele bine am voitu.“

Éta cum convine acestu versu cu versulu lui Joanu carele toturora marturisiá pre Christosu.

2) „Versulu Domnului intru taria.“ (versu 4).

Asemenea erá si versulu s. Joanu botezatoriulu cându a mustratu pre Farisei dicîndu-le: „Pui de vipere, cine v'a aretatu voue se fugiti de mani'a cea venitória (Math. III. 7), cá si cum li-ar' fi dîsu, precum puii viperei omóra pre mam'a loru, asiá a omoritu si Saduceii si Fariseii cu esemple, cu invetiaturi pre poporu si asiá si-a propusu se-lu omóre pre Christosu.

Versulu Domnului „intru taria“ a fostu s. Joanu atunci, cându la nascerea s'a a deschisu limb'a parintelui seu.

3) Versulu Domnului intru mare cuvenintia.“ (v. 4.)

Aplica acést'a la viét'i'a s. Joanu si prea bine vei vedé adeverita dîs'a psalmului. — Elu a vestitu lucruri preamarite despre Christosu, — si pre sine singuru s'a umilitu inaintea Acelui'a.

„Celu ce vine dupa mene — dîce — mai tare decátu mene este, carui nu sum vrednicu a me plecá se-i deslegu curelele incaltiaminteloru lui.“ (Marc. I. 7. Math., II. 11.)

Cu mare cuvenintia si umilintia a marturisu de Christosu dicîndu: „Éta mnelulu lui Domnedieu, celu ce redica pecatele lumiei.“ (Joan. I. 29) „Éu botezu cu apa — dîce — éra Acel'a ve va botezá cu Spiritulu sântu.“ (Marc. I. 8.)

4) „Versulu Domnului celu ce sfarma chedrii.“ (v. 5).

Ori nu erá atare versu s. Joanu atunci cându strigá „totu dealulu si magur'a se se plece,“ cându cu cutezare a pregatitu pre poporu la primirea credintiei intru Christosu, dicîndu: „Nu dîceti cá tata avemu pre Avramu, cá dîcu voue cá póte redicá Domnedieu din petrile aceste fetiorii lui Avramu.“ (Luc. III, 8.)

5) „Versulu Domnului celui ce taia par'a focului (v. 7.) a fostu s. Joanu, cându fara temere a cutezatu se mustre pre Irodu pentru fara-de-legea acelui'a, voindu a stinge par'a focului, adeca fara-de-legea lucsuriei si a necuratiei. . . „Nu-ti este iertatu — i dîce — se tiêni muierea fratelui teu.“ (Math. XIV. 4.)

6) Versulu Domnului celui ce clatesce pustiulu. (v. 8).

Unu atare versu s'a aretatu s. Joanu cându celoru ce veneá a dînsulu in pustiêa vesteá judecat'a cea infricosiata a Domnului dîcîndu: „Éta si securea la radeci'a pomului jace“ s. c. l. (Math. III. 10); — cându despre poterea lui Isusu Christosu dîcea: „Carui'a lopat'a este in mânile lui si va curatí ari'a s'a.“ (Luc. III. 17.)

De unde si multi dîceau: „Ce vomu face dara?“

Terórea peccatosiloru s'a aretatu s. Joanu mai vêrtosu atunci, cându in midiloculu placeriloru lumesci a doveditu asperitatea

vietiei in viptu si in imbracaminte. „Elu si adi striga nóua totu-
roru si cu tuetulu versului petrunde pustéiulu pecatelorú nóstre ;
si macaru-cà a adormitu, traiesce inse versulu lui, càci si astadi
ne dice: „Gatiti calea Domnului.“ — (S. Ambrosiu Sermo IX.)
In urma:

7) „Versulu Domnului celui ce sevêrsiesce cerbii s. c. l. (v. 9).
s'a facutu s. Joanu, cându pre ómeni i-au chiamatu la penitentie,
la credintia intru evangelia si la perfectiunea vietiei (Luc. III.),
— cându cu esemplulu seu a pregatitu calea la viéti'a cea ân-
gerésca a anachoretiloru, — si cându cá ângerulu pazei a premersu
Domnului vestiindu apropiarea imperatiei lui Domnedieu. — (Cfr.
Faber. T. V. p. 749.)

J. Borosiu.

Catechesa despre Botezulu lui Isusu.

1. Pre tempulu, cându erá Isusu de 30 de ani, traia
in Judea unu profetu sântu cu numele Joanu; parintii lui
se chiamáu Zacharia si Elisabet'a, precum v'am mai spusu
si de alta data. S. Joanu din prunci'a s'a pâna in etatea
barbatésca locuí in unu desiertu aprópe de rîulu Jordanului,
unde postia si se rogá neincetatu, marindu pre Domnedieu
si asia ducúndu o viétiá sânta, — séu cum o nu-
mesce s. Chrysostomu, — „ângerésca.“ Imbracamintea Lui
erá din pèru de camila, si brâu de curea inpregiurulu mi-
dilocului seu. Mâncarea lui erá locuste si miere selbatica,
ér' beutur'a apa curata. Nu e mirare dara, cà de pretotin-
denea veniaú la dênsulu ómeni si-lu cercetáu; ér' Joanu le pre-
dicá: cà se se întórca dela pecatele loru, si se fie mai buni,
pentru-cà numai asia voru poté face bucuria si Rescumpe-
ratoriului si óre-cându voru ajunge in ceriu. Pre acei'a,
cari ascultáu de Joanu, li pareá reu de pecate, si voia in
adeveru a se indreptá, s. Joanu i botezá in rîulu Jordanului.
Si cum se faceá acestu botezu? Omenii se scoboriaú in rîu,
si Joanu torná apa pre capulu loru, si acest'a se numia:
botezulu pocaintiei (penitentiei). Deci fiindu-cà Joanu faceá
botezulu acest'a, si fiindu-cà a botezatu si pre Domnulu
nostru Isusu Christosu, de ace'a se numí dênsulu: *Joanu*
botezatoriulu. Ér' ómenii, cari se botezáu, voiaú se esprime:
O, Domnedieule prea-bune! precum ap'a curatia trupulu de
uritiune, asia tramite pre Rescumperatoriulu, cá se cura-

tiésca sufletele nóstre de pecate, si noi inca ne vomu ferí de pe-
cate. Intru-o dí, cându Joanu ér' botezá multi ómeni, vení la
dênsulu si Isusu, cá se se boteze, pentru-cà asia erá vointi'a
lui Domnedieu. Joanu indata ce-lu vediù venindu, díse catra
ómenii din giurulu seu, aretându spre Isusu: „éta mnelulu lui
Domnedieu, celu ce sterge pecatele lumei“. Va se díca: acestu
Isusu e Rescumperatoriulu, carele va suferí multu, fórte multu,
cì cu tóta rabdarea cá unu mnelu, pentru-cá se stérgea peca-
tele ómeniloru prin sângele seu, prin patim'a si mórtea s'a
cea amara. Dupa ace'a se scoborí Isusu — in rîulu Jorda-
nului si Joanu tornà apa pre capulu lui Isusu; — in modulu
acest'a fù botezatu Isusu dela Joanu in Jordanu.— In base-
ricele nóstre suntu icóne pre fruntariulu sântului altariu,
cari intipuescu botezulu Domnului nostru Isusu Christosu;
vediut'a-ti si voi I.!? — etc.

2. Indata-ce s'a botezatu Isusu, esí din apa, ingenunchià
si se rogà. Si pre cându se rogá Isusu ca tóta umilinti'a
si evlavi'a, ce se intêmpla? luati séma! de-odata s'a deschisu
ceriulu de-asupr'a Lui, Spiritulu sântu s'a scoboritu preste
Isusu in form'a unui porumbu, din care esiáu radie stralu-
citóre, si de-odata s'a audítu unu viersu din ceriu dela Dom-
nedieu Tatalu dicându: „acest'a este Fiiulu meu celu iubitu,
intru carele bine am voíitu.“ Dela cine vení viersulu acest'a?
Cine e Tata adevveratu lui Isusu? Viersulu vení dara dela
Domnedieu Tatalu; Isusu Fiiulu lui Domnedieu ingenunchià
lânga rîulu Jordanului, si Domnedieu Spiritulu sântu se
scoborí preste Fiiulu in form'a unui porumbu. De aci ve-
deti, câtu e de adevveratu ace'a, ce v'am spusu mai adese-
ori: cà e numai unu Domnedieu, dar' in Domnedieu suntu
trei persóne, si aceste trei persóne domnedieesci se numescu
Tatalu, Fiiulu si Spiritulu sântu, si aceste trei persóne in unu
D.-dieu se numescu cu unu cuvêntu: „Prea sânta Treime séu
Trinitate.“ Fiecare din aceste trei persóne e Domnedieu; Ta-
talu e Domnedieu adevveratu, Fiiulu e Domnedieu adevveratu,
Spiritulu sântu e Domnedieu adevveratu. Ci bagati bine de séma!
Aceste trei persóne divine suntu numai unu Domnedieu.
Pentru ace'a ne rogamu in simbolulu credintiei: „credu intru
unulu Domnedieu; ér' nu credu in trei Domnediei. Cum au
cântatu ângerii in giurulu pastoriloru, cându s'a nascutu Isusu

in Vifleimu? asia dara „marire intru cei de susu lui Domnedieu,” unui Domnedieu; ér' nu mai multoru Domnediei. etc. Numai pagâanii cei rei cugetáu cá suntu mai multi Domnediei.

Acum vréu se vedu, óre poteti-mi raspunde la intrebarile miele: — Suntu mai multi Domnediei? — nu, ci numai unu Domnedieu este.“ — Câte persóne suntu in Domnedieu? — In Domnedieu suntu trei persóne: Tatalu, Fiiulu si Spiritulu sântu. — Au fie-care din persónele aceste trei este Domnedieu? — Asia e Tatalu e Domnedieu adeveratu, Fiiulu e Domnedieu adeveratu si Spiritulu sântu e Domnedieu adeveratu. — Dar' totusi numai unu Domnedieu este? — Asiá e, cele trei persóne suntu numai unu Domnedieu. — Cum se numesce Domnedieirea in trei persóne cu unu cuvêntu? — Se numesce: Prea sânta Treime. — Care din aceste trei persóne divine te-a creatu? unde te-a creatu Domnedieu Tatalu? Cine te-a rescumperatu? Unde te-a rescumperatu Domnedieu Fiiulu? Cine te-a sântitu? Unde te-a sântitu Domnedieu Spiritulu sântu? Asia I! pre Domnedieu in trei feçe trebuie se-lu adorati fotu-de-a-un'a, se-lu laudati si onorati, Lui trebuie se-i multiemiti pentru tóte darurile si benefacerile; lui Domnedieu Tatalu pentru-cá v'a creatu, etc. lui Domnedieu Fiiulu pentru-cá v'a rescumperatu etc.

3. De câte-ori ne vomu face cruce, totu-de-a-un'a trebuie se cugetamu la cele trei persóne divine. Cum ne facemu cruce? ce dícemu atunci? La facerea crucei, trebuie se ve propuneti totu-de-a-un'a, cându' puneti cele trei degete ale manei drepte in frunte, cá nu veti cugetá séu vorbí nimicu reu etc., — cându le puneti in peptu, cá nu veti gresí cu voi'a, — si cându le puneti in umerulu dreptu si stângu, cá nu veti face nimicu reu! etc. — Pentru ce ne facemu chiar' semnulu crucei, si nu altu semnu? pentru-cá pre cruce a moritu Rescumperatoriulu divinu, si ne-a mântuitu de pecatu si de pedepsele eterne. Ce insémna: Domnedieu e atotu-potente? Chiar asia de atotu-potinte cá Domnedieu Tatalu este si Domnedieu Fiiulu si Domnedieu Spiritulu sântu. Ce insémna: Domnedieu e atotu-sciutoriu? Chiar' asia de atotu-sciutoriu cá Domnedieu Tatalu este si Domnedieu Fiiulu si etc. — Isusu pre cruce — dupacum a promisú Domnedieu in paradisu, — a calcatu capulu sier-

pelui adeca a luat poterea diavolului, câtu elu nu mai pôte strică ómeniloru. La acést'a cugeta totu-de-a-un'a inimiculu celu reu, si fuge cându vede, cà omulu 'si face cruce cu evlavia. Cându facemu cruce? cându dîcemu: „laudatu se fie Isusu Christosu? Ce faci cându treci pre lînga cruce?

„Cându baiatu-'si face cruce,
Spiritul celu reu se duce.“

4. Numele lui Isusu trebuie se-lu esprimati cu cea mai mare pietate, pentru-cà este unu nume sântu. Dela cene scimu noi cu securitate, cà Isusu este Fiiulu lui Domnedieu? Cum a sunatu viersulu din ceriu la botezulu lui Isusu? dela cine vení viersulu acest'a? Asia dar' insusi Domnedieu Tatalu ni spune: Isusu e Fiiulu meu; ma dînsulu ni spune mai multu; ni spune: „acést'a e Fiiulu meu celu iubitulu intru carele bine am voitu, ce va se dîca: pre acestu Fiiu alu meu 'lu iubescu preste totu, — intru Dînsulu am cea mai mare placere. De ace'a Domnedieu voiesce: cá si noi se credemu in Isusu Christosu unulu nascutu Fiiulu seu Domnulu nostru, si se-lu ascultamu fórte bucurosi, totu-de-a-un'a si punctuosu. — Vreti se faceti ce voiesce prea bunulu Domnedieu? bine; eu ve voiu spune acumu indata, ce voiesce Isusu dela voi; pentru-cà chiaru Dînsulu a invetiatu si a prediatu. Cându are Domnedieu bucuria si placere de voi? In ce trebuie se cresceti? Cum trebuie se fiti?

Scimu cà suntu patru cuvinte,
cari au a la inceputu,

Deci se-le tienemu in minte
cà cuprindu in sine multu:

„amicaveri, acurati,
ascultatori, asiediati,“ —

Déca noi asia vomu fi
Domnedieu ne va iubi.

Din confesiunile séu marturisirile s.-lui Augustinu.

Am audítu pre multi ómeni, clerici si laici, vorbindu despre „*Marturisirile*“ s. Augustinu; dar' déca-i întrebám se-mi spuna: cum si ce sunt aceste „marturisirí“? Veditule-aus crise s'au tiparite? Ce cuprindu mai de-a-meruntulu? Ce insemnatate au in literatur'a clasica? Ce folosu potu aduce omului cunoscându-le? etc. Nimene nu sciá, si nu scie se-'mi respanda precisu la întrebările aceste si alte asemenea. Acésta necunoscintia deoparte, de alt'a insemnatatea cea mare, si respectulu celu profundu, de care s'a bucuratu si se mai bucura acést'a opera in lumea teologica, si dorinti'a cea fierbiute a laiciloru a-o cunósce; setea cu care publiculu sciutoriu de carte fara deosebire de profesiune o apuca, unde o capeta; edificarea spirituala cu care se pomenesce lectorulu dupa sevêrsít'a cetire: éca totu atâtea motive, cari me îndémna se comunicu on. publicu cetitoriu alu „Preotulu Românú“, cuprinsulu întregu alu acestor'a publicu cunoscute si totusi tainice „*Marturisirí*.“

Dar' se vedemu mai ântâiu pre scurtu, cine a fostu s. Augustinu acestu giganticu si classicu literatu in baseric'a crestina? — Sântulu Aureliu Augustinu nasc. in 13. Nov. 354 in orasiulu Tagast'a in provinci'a africana Numidi'a, a fostu fiulu uuui pariute pagânu — *Patriciu* si a ptei mane crestine *Monic'a*. Elu invetiá prim'a óra in scól'a diu Madaur'a, unde studiá mai alesu classicii latini. In a. 371 merse la Carthagen'a spre a-si întregi pregatirea de oratoru (retoru) si advocatu. Ací studiá elu dialectic'a si philosophi'a — mai alesu alui Platone; dar' totu ací se impleteci si in patimi, cá si in desfrânari. Viéti'a cea prea lumésca a fiului stórse mamei adâncu mişcate nenumerate lacrima. In noptile tacute dar' petrecute in priveghiare 'si redicá dêns'a spre ceriu suspinele si rugile s'ale pentru ratacítulu ei fiu. Indempulu marelui seu spiritu catra scientia 'lu impiuse spre a cunósce si adeverurile crestinismului. Pe calea acést'a se tredí de odata in mânile Manicheiloru, carei'a secte apartienù 9 ani.

In a. 383 merse la Rom'a spre a ocupá unu locu de oratoru; ér' in anulu urmatoriu fû chematu la Milanu ca profesoru de retorica. — Acolo i-se dede ocaziune a ascultá oratiunile sântului Ambrosiu. Din acelu momentu se începù o lupta crâncena in internulu seu, erá consciinti'a de sine, ce-i redicá cét'a spirituala de pre ochi. Cufundatu in acésta lupta audí glasulu: „Iá si cetesce!“ Elu ascultá, luá s. scriptura si deschidiendu-o, i se oprescu ochii pre cuvintele s. Pavelu: „Nu in ospetie si in betii, nu in fornicatiune si in desfrânari, nu in cërta si in pisma; ci ve imbracati in Domnulu nostru Isusu Christosu.“¹⁾ Cuvintele aceste cadiura cá nesce radie de lumina in sufletulu lui, si i alungara intune-

¹⁾ Rom. XIII, 13.

cimea indoielei, carea 'lu țieneă inca pâna atunci cuprinsu. Crestinismulu ajunsese (pre la a. 386) la atât'a fortia, încâtu trebui se prorumpa. Elu 'si parasesce catedr'a, retragându-se la țiera lângă Milanu, la unu amicu alu seu. Aci se ocupă cu instructiunea aloru doi tineri amici ai sei, și 'si scrise primele s'ale opere. In a. 387 la Pasci primf botezulu dela s. Ambrosiu in Milanu, unde remase pâna in anulu urmatoriu, cându se mută cu mama-s'a la Rom'a, carea si mori acolo (388). Amaritu in sufletulu seu, nu multu dupa acést'a se întórse in patri'a s'a, unde publică o multime de opere, prin cari in scurta vreme 'si câscigă unu renume mare, încâtu in a. 391 comun'a Hippo 'lu alese de presbiteru, ér' episcopulu Valeriu 'lu fece consiliariulu seu celu mai intimu. Chiar' in acést'a epoca se inceptu agitatiunile cele mai febrile pre teremulu teologicu in Afric'a, se resuscita cért'a cu Arianii, se inceptu luptele cu Donatistii, cu Pelagianii si cu Priscillianistii. S. Augustinu se face aperiatorulu celu mai aprigu alu adeveruriloru crestinesci față cu atât'a dușmani, pre cari i combate cu atât'a focu si rezultatu, încâtu Africanii 'lu alegu de episcopu in Hippo (a. 395), in care demnitate pastorî baseric'a cu mâna tare si cu brațiu inaltu, pâna in a. 430, cându mori in etate de 76 ani.

Aparinti'a s'a in istoria este epocala; marimea spirituluu seu este gigantica. Intre parintii besericeii apusene dênsulu ocupa primul locu — încâtu privesce profundîmea spirituluu, poterea cugeteloru si cuprinsulu ideiloru. — Prin poterea spirituluu seu esercită dênsulu o influentia estraordinaria asupr'a spiriteloru mari ce se ivira in decursulu toturoru secliloru erei crestine, care neci astadi inca nu este intru nemicu scaritiata. Un'a dintre scrierile s'ale cele mai renumite este „*Cartea confesiuniloru* (marturisiriiloru) *s'ale*“. — „Acésta opera minunata stravechia si totusi pururea nóua — dîce unu scriitoriu besericescu — unulu dintre monumiutele scrisale cele mai pretioșe ale besericeii, a fostu cetita din velisce cu pofta si iubire; pentru-că mai multi cetitori 'si vedu intr'êns'a cá intru-o oglinda istori'a propriei loru ânime. Unu tovaresiu alu morirei nóstre vedemu noi intr'êns'a, unu tovaresiu, care a fostu portatu in tóte partile prin patimi mari, prin rateciri, prin indoielei si prin lupte invapaiate; unu geniu, ce întrecă intrunu gradu inaltu prin cunoscantie profunde si prin ingeniulu seu estraordinariu pre toti contimpuranii sei, si carele totusi, incrediutu numai in sine, se cufundă in totu feljulu de rateciri ale spirituluu cá-si ale ânimei; unu omu, carele nisesce la placere, la fericire si la onoru; carele sub pretecstulu, că n'ar' fi nemicu siguru, se abandonă cu totulu pasiuniloru s'ale nedumerite, si carele chiar si dupa-ce află adeverulu si nu mai aveă neci o scusare, totasi se clatină si se luptă indelungatu, pâna ce urmă luminei si glasuluu seu (adeverulu).“

„Confesiunile“ stlui Augustinu suntu depuse in 13 carti, impartite fie-care in mai multe capete.

Cartea întâia.

I.

Chiamarea si admiratiunea lui Dumnezeu.

Mare esti tu, o Dómnne! si preste tóte demnu de lauda; mare-i puterea T'a si intieptiunei T'ale nu este numeru. Si a Te laudá vré omulu, o parte atátu de neinsemnata a creatiunei t'ale; — omulu, carele 'si pórtá cu sine testimoniuulu pecatului seu, precum si testimoniuulu: cá Tu celoru mândri le stai inpotriva! — Si totusi voiesce omulu, acésta parte neinsemnata a creatiunei t'ale — se Te laude! Tu 'lu stérnesci, cá se-si faca placere a Te laudá; de-óra-ce pentru Tine ne-ai creatu, si neliniscita este anim'a nóstra, pâna nu va pausá in Tine.

Descopere-mi o Dómnne! si me luminéza, cá óre se Te laudu séu se strigu catra Tine mai ântâiu, si cá óre cunóscerea T'a se premérge strigarei catra Tine. Totusi cine striga catra Tine, fara a Te cunósce? pentru-cá catra alt'cev'a in loculu Teu ar' trebuí se strige, cine nu Te cunósce. Ori dóra se strige catra Tine, cá se Te cunósca? Dar' cum se strige catra Tine acei'a, cari nu credu in Tine? Séu cum se créda fara vestitoriu? „Si laudá-voru pre Domnulu, cei ce-lu cérca!“ Pentru-cá cei ce-lu cérca, 'lu voru aflá, si cei ce-lu afla, 'lu lauda. A Te cercá vréu, o Dómnne! prin strigarea mea catra Tine, si a Te chiamá vréu eu prin credinti'a mea in Tine; de-óra-ce vestitu ai fostu Tu nóue. Catra Tine, o Dómnne! striga credinti'a mea, carea Tu mi-ai datu-o, carea Tu mi-ai insuflatu-o prin intruparea fiului Teu, prin invetiaturile predicatoriului Teu.

Si cum se strigu eu catra D.-dieulu meu, catra dânsulu, D.-dieulu meu si Domnulu? In mine insumi vréu eu in totu casulu se strigu catra dânsulu, cându strigu catra Elu. Dar' ce locuintia este in lontrulu meu, in care se vína D.-dieulu meu, unde se se asiedie D.-dieu in mine, D.-dieu, carele a facutu ceriulu si pamêntulu? Este dara. Domnedieulu si Domnulu meu, este cev'a in mine, ce se Te cuprinda? Ori dóra Te cuprindu pre Tine ceriulu si pamêntulu, ce Tu le-ai creatu si in cari Tu m'ai creatu? Contribue óre acést'a, cá nemicu din tóte câte suntu n'ar' fi fara Tine, cá tóte câte

sunt se Te cuprinda? Fiindu-cà inse si eu insumi esistu in asemenea modu, pentru-ce me rogu óre, cá se víi in mine, carele n'asi fi, déca n'ai fi Tu in mine? Nu in adâncuri sum eu; cu tóte aceste Tu esti acolo: „pentru-cà de me voui scoborí si in iadu, acolo esti Tu!“ Asia-dara nici-odata n'asi fi eu, o Domnedieule! de locu n'asi poté esistá, déca n'ai fi Tu in mine. Ori n'asi fi eu cu atâtu mai tare, déca n'asi fi in Tine, dela care, in care si prin care sunt tóte lucrurile? — Asia este, o Dómne! fara indoiéla. Asiadara pentru-ce strigu catra Tine, de-óra-ce sum in Tine? Séu de unde se víi Tu in mine? Pentru-cà incotró se mergu eu afara de ceriu si de pamêntu? cá de-acolo se vína in mine Domnedieulu meu, carele díce: „Ceriulu si pamêntulu le implu eu!“

Cuprindu-Te asiadara ceriulu si pamêntulu, pentru-cà Tu le impli? Ori, de-si Tu inca le impli, mai remâne inca cev'a de Tine, deórace dênsele nu Te cuprindu de totu? Si unde versi Tu ce mai remâne din Tine, dupa-ce ai implutu ceriulu si pamêntulu? Ori nu ai trebuintia mai multu de nici unu lucru, cá se Te cuprinda, fiindu-cà Tu, ce impli prin aceea impli, cá 'lu cuprindi? Pentrucà nu vase implute de Tine te cuprindu pre Tine; desi se strica, pentru aceea Tu nu Te versi. Si déca Te-ai reversá preste noi, pentru acést'a Tu nu Te scobori, ci ne redici pre noi, nici nu Te imprascí, dara siguru ne aduni pre noi.

Inse, Tu, carele impli tóte, impli-le cu tóta prisosinti'a t'a? Ori dóra, fiindcà tóte lucrurile pre Tine nu Te potu cuprinde intregu, cuprindu ele numai o parte din Tine? Si cuprindu tóte deodata aceeaasi parte? Cuprinde fia-ce particulariu cev'a particulariu, si mai mari mai mare, mai mici mai micu? — Este asiadara cutare parte din Tine insu-ti mai mare si alt'a mai mica? ori esti pretotindene intregu, si nici o fiintia nu Te cuprinde totu?

II.

Sublimitatea naturei d.-dieesci si dorinti'a dupa Domnedieu.

Ce esci Tu asiadara, D.-dieulu meu? — Ce alt'a decâtu D.-dieu, Domnulu? pentrucà cine este domnitoriu, afara de Domnulu? ori cine e D.-dieu, afara de D.-dieulu nostru?

Préinaltu, pré bunu, pré puternicu, pré induratu si pré dreptu, pré ascunsu si pré de fația, pré frumosu si pré tare? Statornicu esti Tu si necuprinsu; nestramutatu, stramuti Tu tóte; nici-cându nou, porurea vechiu, innoesci Tu tóte lucrurile, si prefaci, fàra cà se scie, pre cei mândri betràni; porurea lucrându esci Tu, si nici-odata repausu, adunându fàra de a avé lipsa; portându, implêndu si scutindu; creându si nutrindu si indeplinindu; cercându, desî nu-Ti lipsesce nemic'a! — Tu iubesci fàra caldura; Tu zelezi si esti siguru; Tîe Te caiesci si nemicu nu Te dóre; Tu Te mâinii si esti liniscitu; Tu 'Ti stramuti lucrurile, dar' nici-cându hotarîrea; Tu redici, ce affi si nici-odata nu pierdi; nici-cându n'ai lipsa, si te bucuri de câscigu; nici nu esti scumpu, si totusi ceri dobânda. Cu prisosintia 'Ti dau Tîe imprumutu, cá se devîi detorisiu; si cine are, ori-ce se fia, ce n'ar' fi alu Teu? Detorii replatesci Tu, si nu esti detorisiulu nimeni; Tu ierti detoriile si nu pierdi nemicu.

Si ce mai dîceámu eu, D.-dieulu meu, viéti'a mea, dulcéti'a mea cea sânta! Si ce dîce si omulu, când vorbesce despre Tine? Si totusi vai acelor'a, cari tacu despre Tine; deóre-ce muti sunt atari guralivi!

Cine me va ajutá spre a repausá in Tine? Cine me va ajutá, cá Tu se víi in anim'a mea si se o ametiesci, spre a-mi uitá foradelegile si a Te cuprinde pre Tene uniculu meu bine! Ce-mi esti Tu mie? Indura-Te, cá se vorbescu! Ce-ti sum eu Tîe, cá se-mi demândi a Te iubí, si déca n'asi face-o, se Te mâinii pre mine si se me ameninti cu necasuri! Au dóra este cev'a neinsemnatu, cà eu se nu Te iubescu? Vai mie! Pre indurarile T'ale, spune-mi Dómne, D.-dieulu meu, ce-mi esti Tu mie? Spune sufletului meu: „Eu sum mântuirea T'a!“ Dar' vorbesce asiá, cá se Te audu. Éca, urechile animei mele suntu inaintea T'a!“ o Dómne! deschide-le si dî sufletului meu: „Eu sum mântuirea T'a!“ Dupa viersulu acest'a voiu alergá si Te voiu cuprinde Nu-ti ascunde fația T'a dinaintea mea; a morí vréu eu, cá se nu moriu: spre a o vedé.

Strimta este cas'a sufletului meu, spre a incapé Tu intr'êns'a; dar' largi-se-va prin Tine. Stà se se surupe; innoesce-o. Vedi bine cà ascunde in sine câte cev'a, ce-ti va-

tema vederea, acést'a o marturisescu si o scíu. Inse cine o va curatî, séu càtra cine altulu se strigu, déca nu càtra Tine? „De pecatele mele ascunse, curatiesce-me Dómnne! si de cele straine feresce pre sierbulu teu.“ Eu credu, si pentru aceea si vorbescu eu, cum scíi Tu, o Dómnne! Au nu Ti-am facutu cunoscute contr'a mea insu-mi faradelegile mele, D.-dieulu meu, si Tu mi-ai iertatu reutatea animei mele? Nu la judecata me certu eu cu Tine, care Tu esti dreptatea; nici vréu eu, cá se me insielu pre mine insu-mi, cá nu cumv'a reutatea mea se se insiele cu mintiuni. Nu la judecata me certu eu cu Tine; pentru-cá „de Te vei uitá la faradelegi, Dómnne, Dómnne, cine va suferí!“

III.

Characterisarea pruncíei S.-tului Augustinu si laud'a provedintiei si a vecînicíei d.-dieesci.

Dar' totusi lasa-me se vorbescu càtra indurarea T'a, pre mine, pulvere si cenusia! Lasa-me se vorbescu càtra dêns'a; cá-ci éca, a T'a indurare este, nu unu omu batjocoritoriu, càtra care vorbescu. Tu insuti póte se rîdi de mine, dar' intorcându-te, Te vei indura spre mine. Pentru-cá ce alt'a se-Ti marturisescu, o Dómnne, D.-dieulu meu! decátu cá eu n'am scire, cum am ajunsu eu pàna ací in acésta viétia moritória, séu in acésta mórte viua? — Deóra-ce cum se o numescu mai nimeritu — nu scíu. — Si me incungiura mângaiarea indurariloru T'ale — precumu am intielesu eu dela parintii carnei mele, prin carea m'ai formatu in têmpu; fiindu-cá eu nu-mi aducu aminte de aceea. Asiadara mângaiarea de lapte omenescu me primí. Dar' nu mam'a mea, nu nutritóriele mele 'si implura tiêtiele cu lapte; ci Tu mi-ai datu priu ele nutremêntulu copilaríei dupa orênduél'a si dupa bogatiile ce le-ai respânditu Tu pàna prin temeliile lucruriloru. Totu Tu mi-ai rêndvitu a nu vré mai multu, decátu Tu ai datu, si celor'a cari me nutriáu, se-mi dee voiosu, ce le-ai datu Tu loru. Pentru-cá a-mi dá voiáu ei, din instinctu innascutu, ce'a ce primira ei prin Tine in bogata prisosintia. Bunu le erá loru adeca binele, ce-mi veniá dintr'ênsii, desí nu dela dênsii, ci prin ei 'mi veniá; fiindcá totu binele dela Tine vine, o D.-dieule! si tóta mântuirea

mea mi se derîva dela D.-dieulu meu. Numai târdîu am cunoscutu eu acést'a, cându Tu insuti ai strigatu càtra mine chiar' prin darurile, ce mi le-ai datu din lontru si din afara. Pentru-cà numai suge sciám eu atunci'a si, a sêmîtî tignéla la ce'mi priá, si a plânge cându me doriá corpulu, si nemicu mai multu.

Mai târdîu incepui si a suride, si anume mai ântâiu in somnu, apoi trézu. Asia adeca mi se spuse, si eu am crediutu-o, fiinducà acést'a o observamu noi si la alti prunci; deóra-ce eu insumi nu-mi aducu aminte de fraged'a mea copilaría. Si éca, pre incetu sêmîtîi eu, unde erám, si a-mi descoperí dorintiele mele celor'a, cari aveáu se mi le implinésca, si eu nu poteám; fiinducà in lontrulu meu eráu acelea, afara de mine acesti'a; nici nu potura ei strabate prin nici unu sêmîtiu alu loru in sufletulu meu. Asiá 'mi stirniám vócea si 'mi mişcám membrele, si dedeám puçinele semne, cari si cum le poteám dá, cari semenáu cu dorintiele mele, dar' nu corespundeáu adeverului. Déca nu me ascultáu, fiindcà séu cà nu me pricepeáu, séu cà ce cereám 'mi poteá stricá, erám fàra de voia, cà cei mai mari nu-mi sunt supusi, cei liberi nu voiáu se-mi servésca si me resbunám in contr'a loru prin lacrimi. Cà pruncii sunt asiá, vedeám eu la acei prunci, pre cari i cunosci, si cà eu am fostu asiá, 'mi dovedira nepriceputii acesti'a mai chiaru, decâtu priceputii mei nutritori.

Si éca, de multu a trecutu prunci'a mea si eu traescu! Tu inse, o Dómne! vietiiiesci porurea, fiindcà nemicu nu móre in Tine; pentru-cà esti din inceputulu têmpuriloru si mai nainte de tóte, ce inainte se potu numí, si inca D.-dieulu si Domnitoriulu tuturoru lucruriloru, ce Tu le-ai creatu; in Tine este motivulu tuturoru lucruriloru nestatornice, in Tine remânu causele neschimbate ale tuturoru lucruriloru schimbacióse, si traiescu vecînicu principiile tuturoru lucruriloru nerationale si tempurarie. — Spune-mi, celui ce cu umilintia Te róga, o Domnedieule! Tu indurate spre celu ce are lipsa de indurare, spune-mi, urmatu-a prunci'a mea unei etati atunci dejá trecute? Este dóra ace'a, carea am petrecutu-o in sênulu mamei mele? pentru-cà si despre ace'a mi s'a spusu cev'a, si eu insu-mi am vediutu femeii in stare binecuvên-

tata. Si ce înainte de acést'a etate, o D.-dieulu meu si dulcéti'a mea; fost'am eu dejá undev'a, fost'am cev'a? pentru-cà n'am pre nimene, cine se-mi spuna acést'a, nici tat'a nici mam'a n'o potu acést'a, nici esperinti'a altor'a, si nici propri'a mea memoria. Dóra 'Ti bati jocu de mine, cà Te intrebu asiá, si-mi demândi, cà din cele ce mi le-ai descoperitu, se Te prémarescu si se mi Te marturisescu?

'Ti marturisescu, o Domnitoriule alu ceriului si alu pământului! si Te laudu pentru inceputulu si pentru prunci'a mea, de cari nu-mi aducu aminte; pentru-cà Tu ai datu ómeniloru in punctulu acest'a a conchide la sine dela altii, ba a primí câte unu adeveru chiar' si prin observarea femeiloru slabe. Asiadara si atunci erám eu si traiám, si catra capetulu prunciéi mele cercám semne, prin cari se-mi potu descoperi altor'a sântiemintele mele. De unde o atare fintia viua, déca nu dela Tine, o Dómne? Este cinev'a artistulu a se face pre sine? Ori resare cev'a vêna, din care curge in noi daru si viétia de aiurea, decátu din ace'a, cà Tu ne-ai creatu pre noi, o Dómne! a caru'a fintia si viétia nu-i osebita deolalta, fiindcà Tu insuti esti esistinti'a cea mai inalta cá si viéti'a cea mai inalta. Pentru-cà Tu *esti* in intielesulu celu mai inaltu alu cuvântului, si nu te schimbi Tu; nu diu'a de adi trece in Tene; si totusi in Tene se petrece, fiinducà tóte têmpurile in Tene suntu. Pentru-cà nici n'ar' avé còi, pre cari aru poté trece, déca Tu nu le-ai cuprinde. Si fiinducà „anii Tei nu se scurgu nici-odata,“ sunt ei o dî de astadi. Si câte dîle de ale nóstre, si pàrinti de-ai nostri trecura prin vecîniculu teu astadi, si primira dela dênsulu destinulu loru si unu feliu de esistintia; si câti altii voru mai trece, si 'si voru primí destinulu si unu feliu de esistintia? Tu inse esti porurea acel'asi, si totu ce va trece mâne si poimâne, totu ce-i de ieri si de alalta ieri, faci Tu astadi. — Sum eu de vina, déca cenev'a acést'a nu o pricepe? Dar' chiar' si acest'a se se bucare si se strige: Ce-i acést'a? Se se bucare cu adevératu, si mai bine se-i fia lui, cà neaffându acést'a 'Te afla, decátu aflându-o, se nu Te afle.

IV.

Nici prunci'a cea mai frageda nu-i libera de
pecatu.

Audî-me, o D.-dieule! Vai pecatelorú ómenilorú! Si unu omu o díce acést'a, si Tu te induri spre dênsulu, pentru-cà Tu l'ai creatu pre elu, totusi nu si pecatulu intr'ênsulu! Cine-mi aduce aminte de pecatele copilaríei mele? pentru-cà nimene nu e liberu de pecatu inaintea T'a, neci baremi pruncutiulu, a carui'a viétia este si numai de o dí pre pamêntu. Cene asiadara 'mi va aduce aminte de dênsele? Dóra ori-care altu pruncutiú, in carele vedu ceea, de ce eu insu-mi nu-mi potu aduce aminte? Óre in ce am pecautitu eu atunci'a? Dóra in aceea, cà âmblám plângându dupa tiétie? Déca asi face acum asiá cev'a, si m'asi dorí cu asemene pofta, dreptu cà nu dupa laptele mamei, ci dupa mâncari, ce suntu potrivite cu etatea mea: cu dreptu m'asi face de rîsu si de infruntatu. Unu lucru demnu de infruntare asi comite atunci; totusi fiindcà eu nu poteám intielege pre infruntatoriu, a fostu lucru si afara de obiceiú si fâra socotéla a me infruntá. Dar' noi crescându stêrpimu atari obiceiuri si ne desbaeramu cu totulu de dênsele. Ci n'am vediutu inca pre unu omu intieleptu, carele curatiêndu cev'a, se arunce afara si ce-i bunu.

Erá dóra atunci cev'a bunu, plângându a cere, ce ni-ar' fi dátu numai spre daun'a nóstra? a devení mâniosi pre ómeni, cari nu ni suntu supusi, pre liberi si mari, ba pâna si pre parinti; si prelânga acést'a cu multu mai intielepti, cari nu âmbláu dupa capritiele vointiei nóstre, a stricá cu loviture cátu stá in puterea nóstra, pentru-cà nu ne impliniáu poruncele, ce eráu numai spre pagub'a nóstra? — In urmare nevinovata este numai nepotinti'a membriloru copilaresci, nu asemene si firea pruncului.

Eu insu-mi am observatu si am esperiatu acést'a la unu pruncu rîvnitoriu. Inca nu poteá vorbí, si ficsá cu ochii dejá palidu de intarítatu pre fratîorulu seu, ce sugeá cu dênsulu. Cine nu scíe acést'a? Mame si nutritóre spunu, ce-i dreptu, cà ele impaca acést'a; cu ce, nu scíu. Dar' este óre acést'a nevinovatia, când pruncutiulu, ce innóta in lap-

tele ce curge din peptulu mamei s'ale in prisosintia, nu suferu pre soçiulu seu de totu nepotentiosu, cu tóte cà acest'a numai din nutremêntulu acest'a póte traí? — Inse o suferu acést'a ómenii cu bunavointia, nu pentru-cà n'ar' fi nici o scadere, séu numai un'a neinsemnata, ci pentru-cà se aréta crescîndu cu etatea. Se póte suferí la prunci, dar' nu totu asiá la crescuti.

Tu asiadara, o Dómne, D.-dieulu meu! carele Tu ai datu pruncului viétia si corpu, pre care Tu l'ai provediutu — precum vedemu — cu sentiuri, l'ai compusu din membre, l'ai infrumsetiatu cu simetria si proportia precum i-ai indreptatu si instinctele lui, a fiintiei asia insufletîte — spre sustiênera si nevatemarea lui. Tu-mi demandi, cá in acést'a se Te laudu si se prémarescu numele Teu, o Préinalte! fiindcà Tu esti D.-dieu prépoternicu si prébunu, chiar' se nu fi facutu Tu nemieu altucev'a; pentru-cà nimene altulu nu póte lucrá, decátu Tu, o Singure! dela care si vine totalu proporti'a, Tu préfrumóse, carele Tu ai formatu tóte si le-ai rënduitu in legea T'a.

Vrêst'a acést'a dara, despre a càrei petrecere nu-mi aducu aminte, carea inse, dupa ce'a ce conchidu dela alti prunci la mine, totusi am petrecutu-o (findu conchisiunea acést'a fórte sigura), vrêst'a acést'a, dîcu, nu o potu numerá la viéti'a mea actuala din lume. De óre-ce in privinti'a intunecimei uitarei mele ace'a sémêna cu ce'a, ce am petrecutu-o in sênuulu mamei mele. Déca inse m'a primitu mam'a mea in nedreptate si m'a nutritu in sênuulu seu cu pecate, atunci unde, Domnulu meu si D.-dieulu meu! unde si cându am fostu eu servulu teu nevinovatu? Dar' éca, eu lasu têmpulu acel'a, ce se-mi si folosésca, dupa-ce nu-mi aducu aminte de neci o urma din acel'a?

(Va urmá.)

V. Gr. Borgovanu.

Materialu pentru predică.

— La mórtea unui omu distinsu. —

„*Binecuvântatu esci celu ce vîi intru numele Domnului.*“ — Aceste cuvinte le-amu aflatu mai potrivite pentru întîmpinarea celui ce vine a trece din acésta viétiá trecu-tória la alt'a fora de capetu — eterna.

Da, fratiloru crestini si iubiti fii ai sfîntei nóstre be-serice, binecuvântatu este venerabilulu repausatu si bunulu crestinu N., cà-ci elu in tóta viéti'a lui a traítu, a umblatu si a lucratu cá bunu crestinu si bunu cetatiénu románu, in numele Domnului, in numele adevéruului, in numele onesti-tatiei, alu moralitatiei si alu pietatiei, alu facerei de bine si alu iubirei evangelice; si cu aceste fapte crestinesci si adevératu románesci si-a cásigatu iubirea si stim'a totu-roru. Elu n'a cãutatu se-si adune avere spre a face cá multi bogati, dar' si-a cásigatu o avere multu mai scumpa decátu cea materiala in animele concetatiéniloru sei si intre toti románii: iubirea si stim'a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asiá iub. m. regretatulu a cãutatu in tóta viéti'a lui imperat'ia lui Domnedieu, lucrându dreptatea, vorbindu ade-verulu impartîndu faceri de bine, dupa-cum invétiá sfânt'a Evangelie se nu scíe stâng'a ce face drépt'a t'a, cà-ci im-perat'ia lui Domnedieu este dreptatea si pacea si bucuri'a intru Spiritulu santu, precum invétiá marele Apostolu Pavelu; si tóte aceste fapte bune i-au atrasu stim'a, respec-tulu si iubirea toturoru pentru care toti 'lu benecuvintéza si regreta perderea lui dintre cei víi. 'Lu benecuvéntéza, dîcu, toti cu laude pre care toti le aprobamu si le repe-tamu, cà-ci laudându-se dreptulu, dîce sant'a scriptura. se voru veselí popórele, éra eu voiu repetá inca odata cuvintele cu care am inceputu: binecuvântatu este N. inaintea lui D.-dieu in numele càru'i'a elu a traítu, a umblatu si a lucratu pâna in ór'a mortiei lui si pentru care fapte de vîrtuti cres-tinesci si cetatiénesci adevératu románesci lucrate cá bunu crestinu in numele Domnului, astadi tóta populatiunea co-munei in petióre cá unu senguru omu 'lu petrece in doliu cu celu mai mare respectu si cu nesfêrsíte regrete pâna la

ultim'a si etern'a locuintia. Că-ci in numele cui acésta mul-
tîme de poporu de tóte clasele si de tóte rangurile umple
tóte stradele comunei pâna aici la cemetieru si tóta acésta
vasta locuintia a mortiloru petrecîndu pre N., déca nu in
numele Domnului, afirmându prin acésta mişcare demonstra-
tiva că N. în numele Domnului a traítu, a lucratu si a
moritu, a benemeritatu dela patria si in parte dela comun'a
sa natala; éra eu inca odata voiu mai díce: benecuvêntatu
este celu ce vine intru numele Domnului, benecuvêntatu fie N.;
fie viéti'a si faptele lui crestinesci si patriotice de modelu
si esemплу toturoru, fie-i numele si memori'a eternu bene-
cuvêntate. Intru lumin'a santei Evanghelii a traítu, a umblatu
si a lucratu in acésta lume, intru lumin'a cea neinserata a
vietiei cu fericire nesfêrsîta va petrece in eternitate sufle-
tulu multu regretatului N.

Trasetur'a fundamentala a caracterului repausatu-
lui N. a fostu onestitatea, apoi sinceritatea, cu cari a
captivatu tóte animele

Inse, a me silí se însíru tóte meritele lui N. ar' in-
semná, a le restringe. Ele suntu nenumerate, si nu se potu
resumá, decátu in asigurarea că elu a fostu fâra defecte,
— o stralucita raritate in dílele nóstre!

Din caus'a acestoru mari calitati, N. erá stimatu si de
advesarii sei! Comparati-lu, cu cine veti voi! . . .

Ah! elu erá unu rege! Erá rege prin calitatile
reale ale persónei s'ale. Erá maiestosu, erá impunatoriu, prin
poterea neresistibila a nobletiei persónei s'ale. Cine-lu vedeá,
trebuiá se fia cuprinsu de o veneratiune distinsa.

Multi amici avutu-a N.; dar' elu erá amicul toturoru;
intindeá mâna de ajutoriu si mângaiere si celui mai seracu.
— Adêncu filosofu a fostu N., dar' nu prin teorii abstracte,
ci prin faptele vietiei s'ale pâna la fine, pâna la (*) de ani!

Si acum'a, dupa-ce amu primitu dela frumós'a si bene-
facatóri'a lui activitate atât'a bene, care este detori'a nóstra?
Detori î-i suntemu cu mare recunoscintia. Si cumu ne vomu
poté indeplení, acést'a? In modulu celu mai demnu si mai sa-
lutaru o vomu indeplení: luându-lu de modelu, — sílindu-ne

a-lu imită, silindu-ne a face se-lu imiteze toti, déca s'ar' poté. Spre a se poté indepleni cu tempulu acestu scopu, se-i redicamu pre mormentu unu monumentu de pétra, spre a areta tuturoru loculu, unde si-au luat odichn'a eterna scumpele si sacrele lui remasitie pamentesci; — inse unu monumentu multu mai inaltu, multu mai pretiosu, multu mai mare i-i va fi adenc'a iubire si etern'a veneratiune, ce voru portá toti Români memoriei lui stralucite.

Oh, de câta mahnire suntu cuprinse animele nóstre pentru pierderea acestui pretiosu cetatienu. Cum dela mare pâna la micu, cuprinsi de adenca jale, incungiuramu si conducemu aceste remasitie la vecinic'a loru locuintia.

Cum scimu se respectamu si se onoram remasitiile lui N., ale omului vrednicu de tota laud'a, pentru faptele s'ale umanitare, pentru vértutile s'ale cetatienesci, si cu câta dorere plângemu acésta pierdere ireparabila.

Aceste scumpe remasitie, cuprindeáu o viétia nepatata, o anima blânda si sentimentele cele mai nobile si adeveratu românesci.

Adresandu ultimulu si tristulu adio repausatului N., alu cărui corpu acumu va fi coboritu in mormentu, vomu pastrá adencu intiparita in anim'a nóstra amintirea despre harnici'a cu care a conlucrata la desvoltarea si intarirea némului românesc si despre faptele s'ale filantropice pentru care s'a disu si cu dreptulu — cá a fostu providenti'a seraciloru!

M a x i m e.

Unu bine este sciinti'a — unu reu ignorantia. Celu ce cunoște binele si face reulu e unu smintitu. Intieptulu nu va socoti nici-odata cá scie ce'a ce intr'adeveru nu scie, — dinpotriva 'si va inchipui, cá nu scie nimicu si se va nisui a se instrui. Socrate.

*

Cugeta de dóue ori mai nainte de a vorbi odata — si vei vorbi de dóue ori mai bine. Plutarch.

*

Pacienti'a este unu arbore a cărui radacina este amara — dar' fructele i-suntu fórte dulci. — Pacienti'a este chei'a tuturoru portiloru si remediulu tuturoru releloru. Maxima orientala.

Summului Pontifice romanu
Leone XIII.
cu ocasiunea iubileului sacerdotalu.

In umbr'a 'naltiloru Carpati
La-a bradiloru recóre,
Dormiá de secolu unu poporu
Din ginte domnitóre.

Si nimenea nu mai sciá,
Cà mai esista 'n lume
Romanu... Dușmanii-i disputáu
Chiar' marele lui nume.

Atunci, o Roma! cu-unu cuvântu
Ne-ai redicatu la Tine,
Si-ai cunoscutu odrasla 'n noi
A natíei latine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O mama Roma! pre pamentu
Menirea t'a-i divina,
Unu sóre esci ce din Apusu
Dâi vecinica lumina.

Ér' din acestu sóre eternu
Unu radiu curatu și sfântu
E Papa Leo... Imperatu
La némuri pre pamântu!

Dela Carpati Romanii vinu
Cu fala se se 'nchine
Tie o, Leo! si lui Petru
Pururea víu prin Tine.

Sub stégu-Ti sfântu ne vomu uní
Prin o credintia dulce
Cà-ci omenírei esci Parinte,
Pastoriu, Magistru, Duce!

V A R I E T A T I.

Anu nou fericitu oftamu din anima tuturoru amiciloru si cetitoriloru nostri si preste totu intregu clerului si poporului romanu multu cercatu!

Episcopatulul rom. gr. cat. la Scaunulu papalu. — Din Rom'a ni se scrie că, in ajanulu Cratiunulu apusenü Summulu Pontifice Romanu au benevoitu a primü in audientia privata corulu episcopiloru romani greco-catolici constatatoriu din Prea Santfele Loru Dr. *Ioanu Vancea*, *Michaelu Pavelu*, Dr. *Victoru Mihályi* si Dr. *Ioanu Szabó*. Cu acésta ocaziune P. S. S. Dr. *Ioanu Vancea* a datu espresiune in termiini alesi omagiabei supunere si profundulu devotamentu ce nutresce clerulu si poporulu romanu greco-catolicu fačia de Inaltulu Scaunu papalu si in deosebi fačia de actualulu prea vrednicu urmatoriu a Santulu Petru, gloriosulu reguante a basericei a tóta lumea — Summulu Pontifice Leone XIII, oftându-i viétia indelungata si prospera, spre a poté conduce nai'a lui Christosu la limanulu doritu de tóta lumea catolica. — P. S. S. Summulu Pontifice a primitu cu viua multiemire acésta espresiune de supunere si devotamentu a clerulu si poporulu romanu greco-catolicu; apoi s'a intretienutu tempu mai indelungatu cu Prea Santiile Loru — aretându deosebitu interesu fačia de starea basericei romane greco-catolice.

Seracii Romei si iubileulu Papei. Pontificele romanu a adresatu o scrisóre cătra cardinalulu Parochi, vicariu generalu ala diecesei de Roma, in care S. S. cu provocare la ajutoriulu oferitu de santulu Scaunu in totu anulu seraciloru din Rom'a la serbatorile Cratiunulu, 'si esprimă doriuti'a că acelu ajutoriu din considerare la iubileulu seu, se se urce de astadata la sum'a de 140,000 franci, — ce'a ce s'a si facutu.

O esemplara insufletire de poporu. Comun'a Mehal'a (Banatu) are mai bine de 2000 de locuitori români fačia cu 3—400 de Sêrbi collocuitori. Români erău cu totulu subjugati de Sêrbi; aveău preotu sêrbescu si beserica sêrbésca. Stapênirea besericésca sêrbésca priu lacomiile ei de impilare adusese in tempulu din urma pre bietii Români la o stare nu numai deplorabila, ci si rusfnósa si revoltatóre. Tóte plângerile, tóte reclamarile facute mereu de 20 de ani incóce au remasu neconsiderate atātu de autoritatile civile, cătu si besericesci. Tóte acestea i-au determinatu pre locuitorii Români a se smulge cu ori-ce pretiu de sub jugulu Sêrbiloru. Toti cá unulu au cerutu dela episcopulu românu din Aradu se le dea preotu românescu; s'au facutu pasii necesari pentru constituirea in o parochie românesca, si éta că abiá de adi-véra incepându Români din Mehal'a au sciutu se adune intre sene unu capitalu de 6000 fl. Chiar' si pandurii dela orasiu ori comitatu, impartfitorii dela posta si alti Români cu modeste conditiuni de

tratu au contribuitu de buna-voia câte 50—100 fl.; lucrátóarele sermane dela o fabrica de tutunu au adunatu 400 fl. Ast'feliu Românii din Mehal'a s'au emancipatu de sub Sârbi; au preotu românescu, beserica românésca, eclesia românésca. Tóte acestea numai de adi-véra pâna acumu. Resultatulu insufletírei lor e socotitu de o adevărata minune prin partile acelea. Dee Domnedieu cá insufletírea lor se afle imitatori!

In caus'a vaccinareii — oltuirei. Ministrulu de culte si instructiune alu Ungariei recérca Ordinariatele si Cousistóriile episcopesci cá se îndatoreze pre organele scolare subalterne si auumitu pre directorii si invetiatorii scóleloru poporale, civile, pre directorii si profesorii scóleloru medii, comerciale si industriale a observá prescrisele legeri cu privire la vaccinarea scolariloru.

Anume dupa legea nóua de vaccinare (din 1887) cu privire la tinerimea scolară recerându-se afara de vaccinarea prima si o a dóu'a vaccinare ulterióra înainte de anulu 12, cade asupr'a directiuniloru scolare o dupla detorintia de inspectiune si controla, — întielegându-se de sine, cá control'a despre indeplinirea primei vaccinari cade mai alesu in sarcin'a directoriloru si invetiatoriloru si invetiátórelor delá scólele elementare, éra control'a vaccinareii de a dóu'a, care are a se face la etatea de 12 ani, incumbe invetiatoriloru si conducatoriloru delá scólele civile medii, comerciale, industriale, poporale superióre de copii si copila — Teestulu §-3 din art. de lege XXII a. 1887, care prescrie in modu lamuritu acésta detorintia este urmatoriulu: — „Fie-care copilul obligatu de scóla, care intra in scól'a poporala, la primirea lui in scóla e detoriu a adevéri, cá a fostu vaccinatul cu succesu bunu séu cá in decursulu celoru 5 ani din urma a suferitu de versatu, eventualu, cá in sensulu legeri acestei'a este dispensatu de detorintia vaccinareii. — Déca spre scopulu acest'a ar' fi de lipsa atestatu separatul, acél'a se estradeá fâra tacsă si liberu de timbru. — Pe copilulu, care nu e in stare a adevéri acést'a, invetiatoriulu e detoriu cá in decursu de 3 dile delá datulu primirei se-lu arete competentei autoritati sanitare inferióre, éra autoritatea acést'a va luá mesurile de lipsa pentru oltuirea copilului.

— Cu provocare la inspectiunea vaccinareii ulterióre din partea autoritatiloru scolare §§. 4 si 5 dispunu urmátórele: — „Atâtu elevii institutelor de invetiáméntu publice, câtu si ai scóleloru private înainte de implinirea anului 12 alu etatii trebuescu vaccinati de nou, déca in decursulu celoru 5 ani din urma n'au suferitu de versatu séu nu pota adevéri, cá in timpul acést'a au fostu oltuiti de nou. — Acei elevi si invetiacei de meserii, cari nu pota adevéri, cá pâna la ajungerea anului alu 12 alu etatiei lor, au fostu oltuiti de nou, séu cá in cei 5 ani din urma au suferitu de versatu, se insciintéza din partea invetiatoriloru séu maestriiloru lor competentei autoritati sanitare inferióre. Autoritatea va luá mesurile de lipsa pentru vaccinarea de nou a acestor e'evi.

— Acești elevi nu potu fi primiti nici în scólele civile séu medii, nici în cele de o potriua cu acestea séu în institutetele mai înalte de invetiamentu pe câtã vreme scaderea aretata nu va fi indeplinitã séu nu adeverescu, cà în sensulu legii suntu dispensati de detorintia vaccinarei ulterioare. — Urmãrile ce potu avé negligãrile séu vatemarile detorintieloru în obiectulu acest'a din partea invetiatoriloru suntu regulate prin § 12 din lege în urmãtoriuulu modu: — „Directorulu acelei scóle civile, medii séu altoru scóle cu acestea deopotriua, séu alu vre-unui institutu de invetiamentu mai înaltu, care primesce în modu definitivu în institutulu incredintiãtu conducerei lui, elevi cari au trecutu de 12 ani fãra se fie fostu de nou vaccinati séu impregiurarea acést'a nu o potu scusã, mai departe acelu invetiatoriu poporalu séu maiestru care nu satisfãce detorintiei impuse prin legea presenta, se pedepsece în întielesulu §-lui 7 alu art. de lege XIV din 1876 cu amenda în bani dela 10 fl. pâna la 50 fl.

Aceste dispositiuni ale legei va fi bene se si-le insemne directorii si invetiatorii scóleloru confesionale, cà ast'feliu se încunãgiure pedepsele în bani prescise pentru neobservantia acelor'a.

Siedintia festiva tiène astadi (1 Ian. n. 1888) Societatea literara-besericésca „Alexi-Sîncãi“ a junimeii române din seminariulu gr. cat. din locu. Programulu acestei serbari arangiate din ocasiunea iubileului sacerdotalu alu Summului pontifice regnante Leone XIII. e urmãtoriuulu: 1. „Cuvântu de deschidere“ rostitu de E. Branu cl. IV., 2. „Viétia si caracterulu personalu alu Summului Pontifice Leone XIII“ de Vasiliu Popu cl. II., 3. „Trimisulu Provedintiei“ poesãa ocasionala de E. Branu cl. VI. declamata de Ioanu Veresiu cl. III., 4. „In eterna urbe Roma“ quartetu esecutatu de corulu vocalu., 5. „Despre infalibilitatea Pontificalui“ disertatiune de Vasiliu Vajda cl. II., 6. „Jidovulu Ratacitoriu“ dupa Schubert, trad. de G. Tieranu, declamata de Iuliu Moldovanu cl. II., 7. „Oremas pro Pontifice“ quartetu esecutatu de corulu vocalu., 8. „Encielica „Humanum genus,“ apretiere de Alesãndru Halitia cl. IV., 9. „Cuvântu de închidere“ rostitu de Ioanu Chisiu cl. IV. vice-presiedintele societãtiei.

Legate culturali si filantropice-nationali. — *Dimitrie Ioncioviciu*, fostu comerciantu, epitropu, membru alu delegatiuniloru si alu eforiei scóleloru române din Brasiovu, membru fundatoriu alu Asociatiunei transilvane pentru lit. si cult. pop. rom. si a altoru numeróse reuniuni de cultura si benefacere, — repausatu la Brasiovu în 24 Decembre — a lasatu: a) pentru infientiarea unui internatu prelãnga scólele române din Brasiovu 30,000 franci, precumu si hotelulu seu din Tușnadu în valóre de 22,000 franci, — b) pentru beseric'a romãna din cetatea Brasiovilui 3000 franci, — c) pentru serbarile juniloru Brasioveni 2000 franci, — d) pentru

reuniunile române din Brasiovu si pentru alte scopuri de benefacere sume mai mici.

George Anghelu, consiliariu aulicu in pensione etc., a lasatu: a) „Asociatiunei transilvane“ pentru lit. rom. si cult. pop. rom. 300 fl., — b) bisericei din locul seu natalu Zlatu'a 100 fl., — c) bisericei gr. cat. din Sas-Sebesiu 100 fl., — d) scólei gr. or. din Sas-Sebesiu, — la care a fostu contribuítu mai înainte 100 fl. — acum alta 100 fl., — e) pentru seracii din Sas-Sebesiu cu scopu cá interesele anuale in totu anulu la dñu'a s'a onomastica se se imparta intre 4 seraci, fie-care din câte un'a din cele 4 confesiuni din Sas-Sebesiu 20 fl.

Asemeni legate eterniséza numele testatoriloru mai multu decâtu ori-ce monumente de grauitu — benecuventându-se din generatiune in generatiune amintirea lor.

Bugetulu Ungariei pro 1888. Spesele totale se urca la 345,016.847 fl., venitele facu 326,747.116, resulta deci unu deficitu de 18,269.116 fl.; se speréza inse, cá din darile cele nóue de timbru, percentuatiune si tabacu voru incurge 5,900.000 fl., prin ce deficitulu va scadé la 12,460.589 fl.

Diuaru romanu iubilaru. „*Gazeta Transilvaniei*“ intra cu $\frac{1}{13}$ Ianuariu a. c. in alu 51-le anu alu existintiei s'ale. Este singurul diuaru sub corón'a S-lui Stefanu care a ajunsu acésta vârsta, macaru numai D.-dieu scéle câte au avutu de a îndurá intemeiatorii si sustienatorii lui nu numai din partea strainiloru ci chiar' si din partea acelor'a a càroru cauza o serviá si o servece cu atât'a curagiu si abnegatiune. — Felicitamu din acésta oca siune pre intemeiatorii si sustienatorii ei inca in viétia: Georgiu Baritiu si Dr. Aurelu Muresianu — oftându-le inca lungime de dile, si acestui din urma in specialu si perseverantia in lupta!... — Din acésta oca siune in presér'a si in decursulu dñlei de $\frac{1}{13}$ Ianuariu se va serbá in Brasiovu iubileulu acestui diuaru — órecându uniculu faru alu poporulu românú pre calea spinósa si plina de lupte a vietiei. — Totu pentru acésta dñ Redactiunea „*Gazetei Transilvane*“ pregatesce unu numeru festivu din acestu diuaru iubilaru, la care cere collaborarea tuturor barbatiloru nostri cu cunoscintie, politici, literati etc. — Acestu numeru festivu se va vinde cu 20 cr., — ér' abonantiloru „*Gazetei Transilvane*“ li se va trimite pentru 10 cr. Venitulu curatu se destineza pentru bibliotecele nóstre poporale.

Diuaru nou. — „*Posta română*“ este numirea unei nóue fóie pentru poporulu românú cu cuprinsu politicu, socialu, financiaru si literariu, ce va esí dela 1 Ianuariu st. v. in Brasiovu su redactiunea dlui Theochar Alexi — benecunoscutu publiculu românú din numerósele s'ale scrieri beletristice-literarie. — Acésta fóia va esí de dóue ori pre septemána: Joi'a si Dominec'a. Numerulu de Joi va aduce numai sciri politice, soçiale si financiare, ér' numerulu de Domineca va fi indoitu de mare si va cuprinde si o

parte literaria. Pretiulu va fi pentru Austro-Ungari'a de 3 fl. 60 cr. pe anu séu de 90 cr. pe trei luni cu portulu postalu cu totu. — Desf va fi fóia politica ea nu va tratá cestiunii militante. Va in-registrá puru, simplu si in modu obiectivu evenimentele politice, lasându in sarcin'a foiloru celoru mari cá se desvólte si se propage ideile loru conducátore. — Cestiunile privitóre la societa ea románesca, la institutiunile nationale si la economi'a politica le va tratá mai pre largu. — Va urmari cu cea mai mare atentiune operatiunile nóneloru nóstre institutiuni financiare dela care asceptamu multu, fórté multu pentru viitoriulu nostru. Va luá actu de tóta mişcarea mai notabila in viét'i'a nóstra sociala si pe terímulu literaturéi nationale.

Carti alese. Primimu dela tipografi'a Alexi din Brasiovu cá primulu numeru alu publicatiunei ce si-a propusu a scóte sub titlulu de mai susu: a dóu'a editiune din „Satulu cu comorile“ novela localisata de Petra-Petrescu, care in acést'a a dóu'a editiune a fostu tiparita cu litere mai mari, mai cetetie, formându acumu unu frumosu volumu 8° mare de 132 pagini. Cu tóte astea costa numai 20 cr. exemplariulu. Nu ne indoimu deci de respândirea acestei scrieri, care a fostu apretiatá de intrég'a presa romána cá cea mai potrivita carte de cetitu pentru tenerimea adulta si preste totu pentru poporulu románu de tóte starile. Acéstá carte nu e ertatu se lipsésca din nici o biblioteca parochiala—besericésca ori scolara, precum de pre més'a nici unui'a cárturariu románu.

Cuventari besericesci la tóte serbatorile de preste anu de Joanu Papiu voru esf preste puçinu de su tipariu. Numele dlui J. Papiu este multu mai binecuoscutu clerului románu, decâtu se fia de lipsa a mai recomandá acestu nou productu alu d-s'ale. Clerulu románu au invetiatu a-i apretiui scrierile d-s'ale pentru insemnat'a loru valóre literaria. — Noulu tomu de predici intrece inca tóte volumurile de predici edate pâna acumu prin iutocmirea s'a — avëndu si o notitia istorica la fie-care serbatória, — care aréta tempulu introducerei, fazele prin cari a trecutú si modulu cum s'a stabilitu respectiv'a serbatória. — *Notiti'a istorica relativa la serbatória taierei împregiuru* din nrulu de fácia (pag. 21) o comunicamu din acestu opu. — Tomulu acést'a se va estinde pe circa 26 cóle 8° mare, papiru finu. Pretiulu de abonamentu cu porto-francatu e 2 fl. v. a. si e a se trimite la Redactiunea acestui diariu.

Cuventari besericesci si funebreali va dá la tipariu in curëndu colaboratorele nostru dlu *Josifu Joanu Ardeleanu* preotu. — Ds'a mai edase unu tomu de ast'feliu de cuvëntari, si clerulu románu li-au primitu fórté beae acelea. — Recomandamu atentiunei benevoitóre si spriginulu caldurosu a cetitoriloru nostri si acestu nou tomu de predici ce va aparé nesmiutitu pâna la finea lunei Februariu. Pretiulu de abonamentu cu porto-francatu e 1 fl. v. a. si e a se trimite la adres'a dlui auctoriu in Kétegyháza.

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicolae Fekete-Negrutiu in Gherla.

Gherla. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu.